

NITRA

kultúrno-spoločenský mesačník

Apríl 2005

OBÁLKA

Text pod foto na titulku

Monika Višňovská - najlepšia športovkyňa za rok 2004 v kategórii seniari.

Snímka: E. Synaková

Pohľad z Prahy

V stovečatej Prahe mám veľmi dobrého priateľa. V Nitre ho ale poznajú mnohí, pretože Bartolomej Kolibár bol jej dlhoročným obyvateľom. Toto mesto ma (i má) veľmi rád a iba blížiaci sa deväťdesiatka a zmenené rodinné podmienky ho priviedli k myšlienke presťahovať sa k dcére do českej metropoly. Našu perlu pod Zoborom si však uchováva aj tam na mnohých fotografiách, pohľadniciach, v knihách a v propagačných materiáloch, do ktorých prispel jedinečnými pohľadmi na mesto cez svoj fotoaparát i fundovanými príspevkami. Podobne je to aj u mňa, pričom ja viac si vážim pred dvoma rokmi vydanú publikáciu Nitra a okolie v protifašistickom odboji, ktorá vznikla práve vďaka Bercovej iniciatíve.

Naša korešpondencia je častá. Aby som priateľovi do Prahy nemusel toľko o našom meste písať, posielam mu kultúrno-spoločenský mesačník Nitra. Listy sú síce o niečo väčšie, ale veľká je aj obojstranná radosť. On sa dozvedá, čo je nové pod Zoborom a ja si pri čítaní listu z Prahy zaspomínam na mladšie roky, prežité v matke českých miest. Z mojej strany sú to už iba spomienky na staré časy, ale pre Bartolomeja Kolibára je to čerstvý tok informácií, ktoré si veľmi váží. Som presvedčený, že sa nenahnevá, keď záver budem citovať z jedného jeho listu: "Časopis Nitra a pohľadnica s nitrianskym kódexom z 11.storočia ma veľmi potešili. S Prahou a novými priateľmi sa stále zoznamujem, ale zostávam Nitranom a na svoje mesto nikdy nezabudnem. Každá správa o ňom ma poteší. Časopis Nitra sa postupom rokov tak zlepšil, že obsahuje každý mesiac takmer úplný prehľad o živote v meste. Pokiaľ som bol doma, pravidelne som si ho kupoval, teraz som veľmi šťastný, že sa mi opäť dostáva do rúk..."
Mikuláš Gál

1.strana

Siahali sme po Oskarovi bez bariér

V opere Slovenského národného divadla sa koncom februára zišli ľudia pôsobiaci v samospráve miest a obcí. Nechýbali ministri slovenskej vlády a ďalšie osobnosti kultúrneho a spoločenského života, aby sa stali svedkami ocenenia najlepších miest a obcí SR v súťaži Oscar bez bariér za rok 2004. túto súťaž vyhlásil ZMOS, Agentúra ABBY ART a nadácia markíza za odbornej garancie Asociácie organizácií zdravotne postihnutých občanov SR a v spolupráci s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny. Súťaž pozostávala z dvoch kategórií a v rámci nich vo viacerých oblastiach. Prihlásilo sa do nej jedenásť miest – Nitra, Sobrance, Rožňava, Piešťany, Banská Bystrica, Žiar nad Hronom, Nová Baňa, Liptovský Mikuláš, Malacky, Zlaté Moravce, ale aj dve mestské časti, tri obce a jedna nezisková organizácia. Po posúdení všetkých kladov na zasadnutí odbornej poroty boli do finále vybrané tri mestá – Piešťany, Nitra a Rožňava, mestská časť Bratislava – Petržalka a obec Janova Lehota. Víťaza súťaže, ktorý dostal aj sošku Oskara bez bariér, vyhlásili v SND až potom, čo sa krátko predstavili všetky mestá a obce, ktoré sa dostali do finále. Dobrou myšlienkou boli tzv. tútori finalistov – ktorí vyjadrovali svoje osobné postoje k bariéram v našom živote. Tútorstvo nášho mesta prijal Radošínčan Stanislav Štepka, ktorý v Nitre študoval. Priznal sa, že v čase, keď býval na internátnej izbe č. 100 napísal svoju prvú hru. Primátor mesta Ferdinand Vítek uviedol, že je stále veľa bariér, a keď nám hocikajú podarí odstrániť, vždy máme z toho veľmi dobrý pocit. Mesto Nitra realizovalo v minulom roku sedem bezbariérových prechodov cez cestu a dva bezbariérové byty. Okrem toho podporilo chránenú dielňu pre zdravotne postihnutých, zabezpečilo podmienky na vybudovanie Detského integračného centra a podporilo Medzinárodný festival kultúry nepočujúcich Františka Saleského. Napriek tomu, že sošku Oskara napokon získali Piešťany, Nitra a v jej mene primátor Ferdinand Vítek si z účasti v tejto súťaži odnášal domov príjemné pocity, ktoré mal už zo samotnej nominácie do finálovej skupiny. Tento dobrý pocit pramení zo skutočnosti, že sme vlní v Nitre mysleli aj na telesne postihnutých ľudí. A čím nás Piešťany predbehli? Toto mesto podporilo zriadenie autobusovej linky MHD so zdvižnou plošinou, odstránilo bariéry

v prístupe do sobášnej siene a odstránilo bariéry v prístupe na sídlisko, kde žijú zdravotne ťažko postihnutí občania. Okrem toho mesto dalo prestavať jeden objekt na rodinný detský domov, v inom objekte zriadilo priestory pre abstínujúcich alkoholikov pod názvom Dom na pol ceste, spolupracovalo pri zriadení bezpečného prechodu cez železničnú trať a zabezpečilo prevádzku dvoch klubov dôchodcov. Zostáva nám dúfať, že v tomto roku urobíme pre odstraňovania bariér v našom živote viac ako rok predtým a že prestížna soška Oskara bez bariér bude patriť nám. (sy)

2.strana

Na mimoriadnom rokovaní mestského zastupiteľstva

Niektoré uznesenia primátor pozastavil

Primátor mesta Nitra Ferdinand Vítek zvolal na 17. februára mimoriadne zasadnutie mestského zastupiteľstva. Program zasadnutia nebol príliš obsažný, ale i napriek tomu priniesol zaujímavý priebeh rokovania. Poslanci najskôr prerokovali a napokon schválili návrh na prijatie daru pre Mesto Nitra od pána Ing. Jozefa Privitzera a spol. a zastupiteľstvo prijatie tohto daru nehnuteľnosti v kat. území Párovské Háje, orná pôda o výmere 620 m² a to podiel 9/10-ín od vlastníkov. Darovacia zmluva bude realizovaná po kolaudácii stavby, počas výstavby bude uzatvorená zmluva o budúcej darovacej zmluve. Darovanie bude realizované darovacou zmluvou za podmienky, že na darovaných parcelách nebudú evidované žiadne ťarchy.

MZ prerokovalo návrh rozpočtového opatrenia v rozpočte mesta Nitra na rok 2005 a schválilo toto rozpočtové opatrenie schválilo nasledovne: príjmy z predaja kapitálových aktív + 5 100 tis. Sk (OSCR), kapitálový transfer zo ŠR plus 1 777 tisíc Sk, výdavky oddelenia investičnej výstavby na realizáciu nových stavieb plus 6 877 tis. Sk na miestnu komunikáciu K.W. Kempelena a Ul. mons. Wagnera s viazaním výdavku na uvedený príjem do doby uzatvorenia kúpnej zmluvy na predaj objektu bývalej OSCR. Toto uznesenie je pozastavené primátorom mesta Nitra, nakoľko je pre Mesto zjavne nevýhodné - nie je garantovaný príjem z predaja. Poslanci schválili návrh rozpočtového opatrenia v rozpočte Mesta Nitra na rok 2005 (oddelenie správy majetku) - kapitálový transfer pre SŠaRZ – na tobogan s dojazdovým bazénom 7 000 - 2 500 4 500, Bežný transfer pre SŠaRZ na úhradu energie rekreačných a športových objektov mesta 4 300 + 1 000 5 300, kapitálový transfer pre SŠaRZ na rekonštrukciu tribúny FC 0 + 1 500 1 500 (výmena sedačiek). Zmluvné podmienky o poskytnutí finančných prostriedkov pre dofinancovanie realizácie sedačiek medzi Mestom Nitra a FC Nitra, a.s. Aj toto uznesenie je pozastavené primátorom mesta Nitra, nakoľko je pre Mesto zjavne nevýhodné - bola už podpísaná zmluva na realizáciu v kapitole 721002 tobogan s dojazdovým bazénom podľa výsledku VO a zmluvná strana nesúhlasí so zrušením zmluvného vzťahu.

Poslanci prerokovali informatívnu správu o zápise žiakov do prvých ročníkov ZŠ v meste Nitra a návrh počtu prijatých žiakov do prvých ročníkov ZŠ na šk. rok 2005/2006 a vzali ju na vedomie.

Mestské zastupiteľstvo v Nitre prerokovalo návrh na zmenu uznesenia č. 149/2004-MZ zo dňa 10.6. 2004 (Visteon) a schválilo zmenu uznesenia č. 149/2004-MZ zo dňa 10.6.2004 tak, že v schvaľovacej časti uznesenia sa z pôvodného textu vypúšťa text: „Visteon Deutschland GmbH, Visteonstraße 4-10, D-50170 Kerpen, Germany“ a nahrádza sa textom: „firma Nitra Park, s.r.o., Bratislava. Kúpnu zmluvu uzatvorí Mesto Nitra s firmou Nitra Park. Na zastupiteľstve bol prerokovaný aj návrh na odňatie majetku Mesta Nitra zo správy príspevkovej organizácie Mestské služby v Nitre (verejné osvetlenie, cestná svetelná signalizácia, parkovacie automaty). Predkladateľovi materiálu navrhli tento materiál predložiť na najbližšie zasadnutie mestského zastupiteľstva doplnený o zmluvu s víťazom súťaže

Prerokovaný bol návrh na zmenu uznesenia MZ, ktorý poslanci schválili. Ide o zámenu časti parc. č. 7220/95 o výmere cca 1700 m² z vlastníctva PROFINEXU za časť parc. č. 7220/1 o výmere cca 1700 m² z vlastníctva mesta a odpredaj časti pozemku parc. č. 7220/1 v kat. úz. Nitra o výmere cca 9000 m², výmeru určí geometrický plán, spoločnosti PROFINEX developing, s.r.o. Horná 41, Banská Bystrica za cenu 1.500,- Sk/m². Počas výstavby bude nehnuteľnosť v nájme na dobu maximálne 3 roky od podpisu nájomnej zmluvy, s tým, že 1. rok bude výška nájomného 3,50 Sk/m²/rok a ďalšie roky bude nájomné vo výške 500,-Sk/m²/rok. Súčasne bude uzatvorená zmluva o budúcej kúpnej zmluve a zmluva o budúcej zámennej zmluve a po kolaudácii stavby bude uzatvorená kúpna zmluva a zámenná zmluva. Presnú výmeru určí geometrický plán. Vedúcemu oddelenia správy majetku uložili informovať spoločnosť PROFINEX developing, s.r.o. Banská Bystrica o nutnosti usporiadať právne a územno-plánovacie podmienky (zmena územného plánu) a o nebezpečenstve možnosti straty vložených finančných prostriedkov v prípade negatívneho výsledku zmeny územného plánu a ostatných zákonne nevyhnutných konaní a zabezpečiť uzatvorenie zmlúv podľa schvaľovacej časti tohto uznesenia v termíne do 30. júna. Mestskú radu zaviazali prerokovať, aby investor zabezpečil infraštruktúru pre výstavbu športovej haly v súčinnosti s mestom v prípade realizácie stavby.

MZ ďalej prerokovalo návrh na odkúpenie spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti (Fried) a schválilo kúpu spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnostiam v katastrálnom území Nitra zapísaných na liste vlastníctva č. 4093 ako parc.č. 1324 – zastavané plochy o výmere 230 m² a spoluvlastníckeho podielu k stavbe súp č. 1861, katastrálne územie Nitra a to od O. Frieda, v podiele 1/12, T. Frieda v podiele 1/12, A. Friedovej v podiele 1/12; za cenu 201 243,-Sk za podiel 3/12 na pozemku a 150 000,-Sk za podiel 3/12 na stavbe. Finančné prostriedky čerpať z

rezervného fondu.

MZ prerokovalo návrh na odpredaj voľných bytov, spoločných častí domu, spoločných zariadení a pozemku na základe vyhodnotenia ponukového konania a opakovaného ponukového konania a schválilo tento odpredaj. Odpredaj bytu č. 43 na Ďumbierskej pre M. Ďurecha za cenu 366 000 Sk, bytu na Dlhej 21, pre Mgr. K. Ferencziiovú za cenu 730 001 Sk, odpredaj bytu č. 38 na Hlbokej 57 pre Mgr. M. Šebu za cenu 753 021 Sk, odpredaj bytu č. 23 v obytnom dome Misionárska 23 pre Ing. Romana Réckeého za 370 050 Sk, odpredaj bytu č. 58 v dome na Štúrovej 21A pre P. Križana za cenu 551 000 Sk, odpredaj bytu č. 1, na Kremnickej 7 pre M. Čmelíka a M. Krajčovičovú za cenu 666 606 Sk. V II. v opakovanom ponukovom konaní schválili - odpredaj bytu č. 45 Na Hôrke pre D. Beňu za cenu 624 005 Sk, bytu č. 27 na Schurmannovej 21 pre M. Beňu za cenu 460 005 Sk, odpredaj bytu č. 41 pre D. Luprichovú, bytom Ďurkova 22, Nitra za cenu 571 175 Sk. Vedúcemu oddelenia správy majetku zabezpečiť uzatvorenie kúpnych zmlúv podľa schvaľovacej časti uznesenia. (sy)

3.strana

Primátor opäť prezidentom únie miest

V piatok 11. marca sa v Bratislave sa voľnou nových orgánov skončil XV. snem Únie miest Slovenska. Staronovým prezidentom únie sa stal primátor nášho mesta Ferdinand Vítek. Vo funkcii potvrdili aj prvého viceprezidenta, ktorým sa opätovne stal primátor Bratislavy Andrej Ďurkovský. Delegáti na sneme zhodnotili postupujúcu reformu verejnej správy v nadväznosti na prenos kompetencií zo štátnej správy na územné samosprávy. Podľa primátora Nitra a prezidenta ÚMS F. Víteka je pre slovenské mestá v nastávajúcom období prioritou dokončenie fiškálnej decentralizácie, ktorá samosprávam dáva vyššiu mieru hospodárskej a finančnej samostatnosti. (re)

4.strana

Sociálne služby pod jednou strechou

Nitra postupne starne a v súčasnom období tvorí obyvateľstvo v poproduktívnom veku až 16 percent z celkového počtu. Demografické údaje ukazujú, že ich počet sa o päť rokov zdvojnásobí. Mestská samospráva preto v snahe predchádzať problémom, ktoré i tak bude musieť riešiť, schválila vznik novej organizácie Správy zariadení sociálnych služieb.

Oficiálne otvorenie tejto mestskej inštitúcie, komplexne zastrešujúcej sociálne služby, sa za účasti primátora Ferdinanda Víteka a jeho zástupcov Františka Baláža i Miloša Dovičoviča, sa uskutočnilo februára.

Primátor Ferdinand Vítek vznik tohto zariadenia ocenil už aj vzhľadom na skutočnosť, že sa sprehľadní tok finančných prostriedkov plynúcich do sociálnej sféry, čím sa zaručí efektívne využívanie každej koruny. „Cieľom vzniku tohto zariadenia je tiež zosúladienie všetkých činností, ktoré v tejto oblasti mesto zabezpečuje, aby boli pod jednu strechou organizačne aj ekonomicky,“ povedal primátor. Dodal, že predpokladá spoluprácu s mimovládnyimi organizáciami ako aj komerčnými organizáciami, ktoré budú schopné sociálne služby poskytovať a zabezpečovať. Pri koordinácii z jedného centra by mesto za určitých pravidiel bolo ochotné týmto organizáciám aj prispievať.“ Správa zariadení sociálnych služieb bude zatiaľ provízorne sídliť v časti priestorov Materskej školy na Čajkovského ulici. V jej susedstve našlo svoj stánok aj občianske združenie Faros, ktoré chce pomáhať chudobným ľuďom. Správa sociálnych zariadení by v dohľadnom čase mala nájsť trvalé miesto v pripravovanom Senior centre. Riaditeľkou novej organizácie sa stala Anna Kasanová, ktorá si doteraz veľmi úspešne počínala ako vedúca Azylového domu v Nitre. Ako povedala, okrem zvýšenia kvality poskytovaných služieb sa bude usilovať, aby ich cena nebola vysoká. Zároveň však verí, že na služby prispievajú aj samotní občania, resp. rodinní príslušníci starších občanov. Veď podľa občianskeho zákonníka a zákona o sociálnej pomoci sú povinní určitým podielom prispievať aj rodinní príslušníci starších občanov.

Sociálne služby sa v Nitre sa v súčasnosti poskytujú v zariadení s opatrovateľskou starostlivosťou, v štyroch domoch s opatrovateľskou službou, v stanici osobnej hygieny, v útulku pre bezdomovcov, v domove pre osamelých rodičov a v kluboch dôchodcov. V Nitre funguje aj rozdeľovňa stravy s rozvozom.

Po presune zariadenia do objektu senior centra sa začnú aktivity širšieho charakteru, ktoré budú určené nielen pre starých a chorých, ale aj pre bežné kategórie staršieho obyvateľstva, ktoré svoj voľný čas trávia doma. V senior centre bude zabezpečené stravovanie, dôchodcom tu budú poskytnuté primerané spoločenské, kultúrne i športové aktivity. V dennom stacionáre budú môcť tráviť svoj voľný čas dôchodcovia, ktorí nechcú zostať cez deň sami a domov sa vrátiť až v čase, keď z práce prídu ich rodinní príslušníci. Primátor verí, že občania, ktorí majú v opatere svojich starších rodičov ocenia túto iniciatívu mesta, ktorou sa podporí zamestnanosť ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

Ľudmila Synaková

Text pod snímky:

Primátor Ferdinand Vítek zaželal riaditeľke Správy zariadení sociálnych služieb Anne Kasanovej veľa úspechov.

Na otvorení správy zariadení sa zúčastnil primátor Ferdinand Vítek i jeho zástupcovia František Baláž a Miloš Dovičovič. Snímky: autorka

5. strana

Jediná otázka pre:

Mgr. Margitu Sládečkovú, vedúcu oddelenia školstva a vzdelávania Mestského úradu v Nitre

Aké sú výsledky zo zápisu detí do prvých ročníkov ZŠ?

- V základných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Nitry sa v dňoch 7. až 10. februára uskutočnil zápis žiakov do prvého ročníka pre školský rok 2005/2006. Na základe zápisu by sa 2. septembra malo do školských lavíc po prvýkrát posadiť 681 žiakov. Stali sa však aj prípady, že rodičia sedemnástich žiakov zapísali svoje deti súčasne na dve základné školy, čím sa značne skreslil celkový počet zapísaných žiakov. Do nitrianskych ZŠ sa zapísalo aj 66 školopovinných detí z okolitých obcí. Mestské zastupiteľstvo v Nitre na svojom zasadnutí 17. februára schválilo počty zapísaných detí na jednotlivé školy pre nový školský rok. Samotné rozhodnutie o prijatí jednotlivých žiakov do ZŠ zostáva v zmysle zákona 596/2003 Z.z. o štátnej správe a školskej samospráve v kompetencii riaditeľov škôl. Tieto rozhodnutia o prijatí či neprijatí do prvého ročníka ZŠ však už rodičia dávno dostali. (re)

5. strana

Primátor odvolal prednostku

Primátor Ferdinand Vítek odvolal k 1. marcu z funkcie prednostku mestského úradu Zdenku Tóthovú. Dôvodom má byť jej lobovanie za financovanie výstavby cesty k rodinným domom. Podľa primátora prednostka zneužila svoju funkciu na presadzovanie osobných záujmov. Z. Tóthová chcela presadiť, aby sa na rokovanie mestského zastupiteľstva dostal materiál, v ktorom by sa mesto zaviazalo, že na výstavbu cesty k novému rodinnému domom vyhradí čiastku viac ako 5 miliónov korún. Primátor jej materiál do rokovania zaradiť zakázal. Návrh na rokovanie napokon zaradili 10 poslanci. Primátor ešte pred rokovaním varoval, že ak sa bude aj napriek jeho nesúhlasu o dotácii na výstavbu novej cesty rokovať, vyvodí z toho dôsledky. „Mesto na takúto investíciu v rozpočte peniaze nemá. Pred začiatkom zasadnutia mestského zastupiteľstva som preto oznámil, že ak sa tento bod do programu zaradí, prednostku odvolám.“

O výstavbe cesty sa napokon v zastupiteľstve rokovalo. Z 30 prítomných poslancov bolo 14 proti výstavbe, 1 sa zdržal a 15 boli za. Výsledkom je, že mesto prijalo záväzok poskytnúť na stavbu cesty milióny korún, ktoré v rozpočte nemá a mestský úrad zostal bez prednostky.

6.strana

Podali ste priznanie k dani z nehnuteľnosti?

Lepší prehľad o majetku

Posledným februárovým dňom skončila zákonná lehota na podanie priznanie k dani z nehnuteľnosti na rok 2005. Túto povinnosť mala väčšina vlastníkov bytov, domov, záhrad, pivníc či garáží, okrem majiteľov bytov do piatich rokov od nadobudnutia. Priznania sa počas januára a februára postarali o malý chaos na úrade. Príčinou bol aj výpočet sadzby, ktorý robil problém nielen starším ľuďom.

V lehote určenej zákonom podali občania správcovi dane - Mestu Nitra 30 000 daňových priznaní, z tohto počtu osobne priniesli približne 28 000 priznaní. Ostatné doručila Slovenská pošta, prípadne ich občania odovzdali v podateľni mestského úradu. Vzhľadom na rozsah tejto akcie boli od 24. januára rozšírené stránkové hodiny a to tak, že od pondelka do štvrtka boli od 8. do 18. hodiny a v piatok od 8. do 14. hodiny.

Priznania kontrolovali a preberali štyri zamestnanci oddelenia miestnych daní a poplatkov a ďalší dvaja zamestnanci vydávali potrebné tlačivá a poskytovali informácie. Počas preberania daňových priznaní nedošlo k žiadnym incidentom a vyhroteným situáciám. Celá akcia preberania majetkových priznaní sa uskutočnila bez väčšej nervozity. Podľa predpokladu Vladimíra Petříka, vedúceho oddelenia miestnych daní a poplatkov, asi 5 tisíc daňovníkov si svoju povinnosť nesplnilo. Pre nich bude možnosť osobného podania priznania už iba počas

obvyklých stránkových hodín mestského úradu. „Povinnosť podať daňové priznanie nám umožnila spraviť si lepší prehľad o vlastníctve nehnuteľností v meste. Vďaka daňovým priznaniam sme zistili, že mnohí obyvatelia mesta vlastní nehnuteľnosti, ale dlhé roky za ne dane neplatili. Budeme im ich teraz vyrubovať dodatočne, v opodstatnených prípadoch aj s pokutami a sankciami,“ povedal Vladimír Petrík, vedúci oddelenia miestnych daní a poplatkov Mestského úradu v Nitre. Daňové priznania k dani z nehnuteľnosti bude mestský úrad spracovávať približne tri mesiace a platobné výmery by mali prichádzať na adresy daňovníkov na prelome mája a júna. Občania ich budú musieť uhradiť v plnej výške v lehote do pätnástich dní.

Zákon č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v znení neskorších predpisov dáva možnosť obciam uložiť pokutu za nesplnenie tejto povinnosti až do výšky 1 milión Sk. Mesto Nitra bude pri ukladaní pokuty prihliadať na závažnosť, dobu trvania a následky protiprávneho konania. Pred nami je obdobie počas ktorého je potrebné nahráť do programu všetky podané priznania čo nám bude trvať približne tri mesiace. Hneď na to vytlačíme platobné výmery a poštové poukážky na zaplatenie dane a zašleme ich daňovníkom. V tomto roku musí byť daň splatná naraz do 15 dní odo dňa doručenia platobných výmerov. V zmysle zákona musí byť daň na rok 2005 vyrubená najneskôr do 30. septembra 2005. Povinnosť podávať priznanie k dani z nehnuteľnosti vyplynula zo zákona č. 58/2004 o miestnych daniach a hoci u mnohých daňovníkov (asi 70 %) nenastali žiadne zmeny nemala logické opodstatnenie, museli ju akceptovať. Na druhej strane pri tejto akcii sa nám podarilo odhaliť veľa daňovníkov, ktorí mali zanedbané svoje daňové povinnosti z predchádzajúcich rokov a tým budeme spätne vyrubovať daň aj za predchádzajúce roky. (syn)

Text pod snímku na 6.stranu

Na tlačovej besede informoval Vladimír Petrík, vedúci oddelenia miestnych daní a poplatkov a primátor Ferdinand Vítek. Snímka: **autorka**

7. strana

Mesto Nitra pripravuje novelu všeobecne záväzného nariadenia, ktoré upravuje výšku dane za hracie automaty. Pôvodné znenie novely hovorí o dani 20 000 korún za každý automat. Podľa prevádzkovateľov internetových kaviarní, ale aj iných prevádzok je pre nich takáto daň likvidačná. Mesto sa rozhodlo vyjsť im v ústrety a výšku dane upraviť. „Chceme za hracie automaty vyberať dane aj naďalej. Naším cieľom však nie je podnikateľov zlikvidovať,“ hovorí nitriansky primátor Ferdinand Vítek. Predstavitelia mesta sa chcú s prevádzkovateľmi automatov stretnúť a dohodnúť sa na výške dane, ktorá by bola pre obe strany prijateľná. Ako uviedol primátor, na rokovaní budú posudzovať do akej miery je možné daň znížiť, mohlo by ísť o sumu približne 1000 až 2000 korún za automat.

Vedúci oddelenia daní a poplatkov na Mestskom úrade v Nitre Vladimír Petrík, upozornil, že problémy okolo dane za hracie automaty nemusia vôbec vzniknúť: „Pripravované znenie VZN bolo riadne zverejnené a predložené na pripomienkovanie. Kým ho poslanci neschválili, neboli proti nemu žiadne námietky.“ Mesto podľa jeho slov muselo objektívne posúdiť, či je výška dane 20 000 korún za jeden hrací automat naozaj privysoká. Vychádzalo sa pri tom napríklad aj so skúsenosťami s prevádzkovateľmi predajných automatov, ktorí sa rovnako sťažovali na likvidačné dane. Neskôr sa zistilo, že výrobky predávané v automatoch zaťažila daň iba desiatimi haliermi a v iných mestách boli poplatky oveľa vyššie ako v Nitre.

7.strana

Starosti s výberom poplatkov

Mesto Nitra by privítalo, keby sa spôsob vyberania poplatkov za odvoz smetí zmenil. Súčasný spôsob, akým Mesto vyberá poplatky za odpad, ktorý vznikol z iniciatívy ZMOS-u a vyhovuje skôr malým obciam a nie veľkým mestám,“ povedal Vladimír Petrík, vedúci oddelenia daní a poplatkov na Mestskom úrade v Nitre. Mesto Nitra by prijalo, keby sa spôsob vyberania poplatkov zmenil. Podľa slov V. Petríka, v malých obciach každý každého pozná a preto nie je problém s určením kto a koľko má za odpad platiť a kto má byť od poplatkov oslobodený.

Vo väčších mestách ľudia žiadajú o odpustenie od poplatkov za odpad s odôvodnením, že v Nitre majú trvalý pobyt, ale dlhodobo žijú mimo mesta. Nikto však nevie zodpovedne zistiť, či svoj trojizbový byt neprenajímajú študentom, ktorí odpad produkujú, ale za jeho likvidáciu neplatia ani oni a ani majitelia bytu. Bolo by oveľa racionálnejšie, keby odvoz odpadu neobjednávalo mesto, ale občania prostredníctvom bytových podnikov a družstiev, ako ktorúkoľvek inú komerčnú činnosť. Súčasný spôsob vyberania poplatkov za odvoz odpadu pre Mesto nevýhodný aj z iných dôvodov: „Mesto musí posilať platobné výmery poštou. V prípade Nitry, kde býva 90 tisíc obyvateľov, sú potom náklady na poštovné príliš vysoké. Vladimír Petrík to pokladá za nespravodlivé, ak mesto na svoje náklady poplatky od obyvateľov vyzbiera a smetiarskej spoločnosti odovzdá na zlatom podnose 75 mil. Sk. Všetky náklady, starosti s neplatičmi a povinnosti pri tom zostávajú na mestskom úrade. (ls)

7. strana

V škôlkach bude menej detí

V tomto školskom roku zostalo v Nitre 29 materských škôl, ktoré majú kapacitu 117 tried a 2 654 detí. Riaditeľky MŠ nahlásili pre školský rok počet 2 518 zapísaných detí, v skutočnosti však bude škôlky navštevovať 2 471 detí. Do prvých ročníkov sa zapísalo 567 detí.

Návštevnosť škôlok sa v posledných dvoch rokoch pohybuje okolo 87 percent z počtu detí žijúcich v Nitre. Podľa vyjadrenia Ivana Martinku, riaditeľa Správy materských škôl, zápis ukázal, že najmenej žiadané sú MŠ na Kolárovej ulici, na Mostnej a v Párovských Hájoch. Návrh hovorí o zrušení MŠ Párovské Háje, kde zostalo 9 detí a na budúci školský rok sa nezapísalo ani jedno. Druhým zariadením je MŠ na Kollárovej ulici, ktorá je naplnená iba na 49 percent a navštevuje ju iba 9 detí z blízkeho okolia. Podľa návrhu by sa mala zrušiť aj MŠ na Mostnej ulici, z 39 detí by sa jedna trieda presunula do MŠ Nábregie mládeže a zvyšné deti by sa rozdelili do škôlok v blízkosti trvalého bydliska. Ako sa vyjadril E. Martinka, deti z MŠ na Špitálskej ulici by sa mali presunúť do škôlky na Štefánikovej ulici, kde by vznikol ucelený objekt pre potreby MŠ.

Čísla o naplnenosti tried ešte nemusia byť konečné, no samospráva i tak uvažuje o zrušení minimálne dvoch materských škôl. Ako povedal I. Martinka, rodičia, ktorí zápis nestihli si nemusia zúfať, pretože deti možno do škôlky zapísať až do konca júna.

Uvoľnené budovy by však nemali zostať prázdne, pretože na svete sú už úvahy o zriadení materských jasíeľ. Pre mladé mamičky z Nitry a z blízkeho okolia, ktoré sa ponáhľajú do práce, sa tak v krátkom čase ponúkne nová šanca, kam umiestniť svoje deti. Podľa slov primátora Ferdinanda Víteka, mesto ponúkne túto službu súkromnému sektoru. V prípade ich nezájmu sa iniciatívy chopí samotné mesto. Poplatok za pobyt v jasliach bude prirodzene podstatne vyšší ako v materskej škole. Podľa už uskutočneného prieskumu predbežný záujem deklarovali rodičia približne 40 detí. Materiál o ďalšom osude materských škôl v Nitre dostanú mestskí poslanci na svojom zasadnutí 17. marca. Ako upozornil primátor Ferdinand Vítek, poslanci o návrhu ešte hlasovať nebudú, iba sa s ním oboznámia.
(syn)

8. strana

Nájde sa kupec na lanovku?

Možno si niektorí z vás ešte pamätajú ako na Zobor jazdila sedačková lanovka dlhá skoro jeden a pol kilometra. Pre Nitru to bola turistická atrakcia, o akej v našich západoslovenských končinách ani nechyrjeme. Lenže časy sa menia, my sa meníme s nimi a menia sa aj okolnosti. Lanovka na Zobor už viac ako desať rokov nechodí, lenže pamätliví turisti sa jej dožadujú.

Sedačky lanovej dráhy sa úplne zastavili pred jedenástimi rokmi. V tom čase vznikol problém s majetkovým vysporiadaním pozemkov pod lanovkou. Neskôr sa pridružili ďalšie problémy, súvisiace s technickým stavom celého zariadenia a inšpektorát bezpečnosti práce lanovku úplne vyradil z prevádzky. Lanovka stála a vystavená nepriazni počasia postupne chátrala. Približne pred rokom sa zdalo, že nitrianskej lanovke svitne na nové časy, pretože z nezáväzného rozhovoru medzi nitrianskym primátorom a starostom partnerského Kromeríža vyplynulo, že Kromeríž kúpi lanovku za korunu a dá ju do poriadku. Neskôr sa ukázalo, že to nebola celkom pravda a mediálna bublina spľasla.

Podľa finančných odhadov by potenciálny záujemca na jej rekonštrukciu potreboval minimálne 20 miliónov Sk. Potenciálny majiteľ sa bude musieť pustiť do rekonštrukcie. Treba vymeniť všetky točivé časti, obnoviť elektrickú inštaláciu a zdá sa, že opravu si zaslúžia aj sedadlá. Mesto Nitra takýmito prostriedkami nedisponuje a preto lanovku ponúka na predaj. V prípade, že záujemca predloží projekt, ktorý mestských poslancov zaujme, nie je vylúčené, že sa samospráva uspokojí aj s predajom za jednu korunu. Istým problémom sú aj ešte stále nevysporiadané pozemky pod lanovkou, horná stanica dokonca zasahuje do katastra Nitrianskych Hrnčiaroviec. Mesto vlastné prostriedky na obnovu lanovky nemá a hovorí, že prevádzka lanovky by sa mestu neoplatilo. Jediným riešením je vraj ponúknuť lanovku niekomu, kto s ňou bude mať širší zámer. Zaznievajú aj hlasy, že prevádzka by bola efektívna iba v tom prípade, ak by lanovka prechádzala aj po druhej časti Zobora – svahom ktorý vlastne už patrí obci Nitrianske Hrnčiarovce a keby bol svah umelo zasnežovaný. S takýmto projektom prišla už v roku 1998 firma Tatrapoma Kežmarok, ktorá uvažovala postaviť na tomto mieste lyžiarsky minivlek s alpskou šmýkačkou. Skvelý nápad však zostal len na papieri. Dôvodom bol vtedy údajne fakt, že väčšina pozemkov v okolí lanovky bola v tom období majetkovo nevysporiadaná. Záujem o lanovku mala aj spoločnosť z Chrudimu, ktorá dráhu postavila. Časť pozemkov, na ktorých stožiare stoja, patria súkromníkom. Mesto im platí nájomné 100 Sk / m². Pozemky okolo hornej stanice lanovky patria Biskupskému úradu, s ktorým má mesto Nitra uzatvorenú zmluvu. Vieme, že Nitrania boli (a sú) na lanovku hrdí a neprestávajú veriť, že sa nájde záujemca, ktorý sa odváži investovať. Možno sa na Zobore dočkáme aj lyžiarskej jazdovky a víkendy budeme tráviť doma. (sy)

9.strana

Staňte sa spolutvorcami histórie nášho mesta

Každý obci a každému mestu v našej republike vyplýva zo zákona o Obecnom zriadení povinnosť viesť kroniku, ktorá pre budúce generácie bude verným obrazom života a diania v kontexte na politické, hospodárske, kultúrne i spoločenské udalosti. Kronika sa píše vo forme celoročných zápisov a jej autorom je osoba, ktorá musí mať plnú dôveru samosprávnych orgánov mesta. V Nitre je zodpovednou funkciou kronikára poverený PhDr. Miloš Bača. Jeho snahou je dostať do ročného zápisu všetky dôležité udalosti, ktoré hýbu mestom pod Zoborom. Keďže však ani pri najlepšej vôli nemôže byť prítomný všade a nemôže ani vedieť o všetkom zaujímavom a dôležitom, obracia sa výzvou na svojich spoluobčanov s výzvou, aby sa stali spolutvorcami histórie Nitry. Jeho slová uverejňujeme v plnom znení:

„Ak vás v minulom roku zaujalo niečo výnimočné v živote nášho mesta – významný čin, okrúhle jubileum významnej osobnosti alebo firmy, udalosť mimoriadneho dosahu na život obyvateľov, príchod významného zahraničného investora a podobne) alebo sú vám známe udalosti z dejín Nitry, o ktorých doteraz nikto verejnou neinformoval, prípadne viete o významných úspechoch a oceneniach našich rodákov v zahraničí, pošlite akékoľvek informačné materiály (dokumenty, fotografie, dobovú tlač, publikácie, atď.) o tejto udalosti, čine, jubileu, úspechu a ocenení na adresu PhDr. Miloš Bača, kronikár mesta Nitra. Mestský úrad v Nitre, 950 06 Nitra. Prispajte k spracovaniu verného obrazu našej súčasnosti v Kronike mesta Nitra. Teším sa na našu spoluprácu a vopred vám ďakujem za vašu pomoc! Poznámka: Každá informácia musí obsahovať presné a overené údaje - titul, meno a priezvisko osoby, presný názov inštitúcie alebo firmy, právna forma - a.s., s.r.o. dátum a miesto konania, prípadne iné dôležité fakty.“

PhDr. Miloš Bača

10.strana

Mestská polícia informuje:

Miroslav Duchoň, preventista MsP Nitra

Nezabúdajte na prevenciu

Na základe skúseností z predchádzajúcich rokov v oblasti prevencie kriminality môžu zamestnanci MsP efektívne pôsobiť na občanov a najmä na mládež, pričom účelom nie je len príprava budúcej generácie na zmeny v kvalite vzťahov medzi občanmi, ale i priamy návod na situácie, ktoré v dnešnej dobe prináša život.

Zabezpečenie domu alebo bytu:

- pamätajte, že rady pre vaše deti sa primerane vzťahujú i na vás. Ani vy nevpúšťajte do bytu cudzie osoby. Pod rôznymi, často absurdnými, zámienkami sa skrývajú „tipári“, ktorí si potrebujú prezrieť váš byt a jeho zabezpečenie
- nedávajte si robiť opravy rôznym fuškárom, ktorých nepoznáte, riskujete nielen nekvalitne odvedenú robotu ale i možnosť neskoršieho vykradnutia bytu,
- ak vám zdola niekto zazvoní a nejde na návštevu priamo k vám, neotvorte mu vchodové dvere bez toho, aby ste sa presvedčili, kto to je a ku komu ide,
- vyjdite z bytu a presvedčte sa, že pre vás neznáma osoba, ktorú ste vpustili ide naozaj za tým, koho povedala, ak tento zvyk neakceptujete, zbytočne potom zamykáte vchodové dvere
 - nepovažujte za stratený čas, ak zásady určené deťom im trpezlivo vysvetlíte,
 - prekontrolujte si funkčný stav okien a dverí. Nezabudnite vždy zamknúť aj keď idete z bytu preč, hoci len na niekoľko minút. Ak sa to dá, nainštalujte si bezpečnostné dvere alebo aspoň druhý kvalitnejší zámok,
 - ak stratíte kľúč radšej si vymeňte celú vložku, prekontrolujte si aj stav zámkov, nemajte na jednom mieste kľúč a kartičku na výrobu kľúča,
 - ostrihajte si pri dome kríky a konáre, ktoré zakrývajú vaše dvere a okná,
 - ak opúšťate svoj byt na dlhší čas, dohodnite sa s niekým (napr. susedom, alebo priateľom) aby vám vyberal poštu, plné poštové schránky sú priam pozvánkou pre zlodejov,
- ak máte použité automatické zapínanie rádia na budenie, ak sa dá, stíšte si telefón na zvonenie alebo ho odpojte.

Zabezpečenie domácnosti

- ak vám niekto zvoní pri dverách, vždy sa najskôr cez kukátko pozrite, kto to je a či je to dôveryhodná osoba,
- ak kukátko nemáte, dajte si ho čo najskôr namontovať,
- požiadať údržbárov a iných servisných technikov, aby vám ukázali cez kukátko poverenia alebo preukaz, venujte čas tomu aby ste si ho riadne prezreli, neostýchajte sa to tejto osobe povedať, aby ho chvíľu dlhšie podržal, nikdy neotvorte dvere cudzím osobám a pred cudzími ľuďmi sa nepriznajte, že ste sami doma
- nedávajte sa do reči s podozrivými cudzími ľuďmi, ktorí sa vám prihovoria napr. pri návšteve obchodu a ponúknu sa vám, že vám napr. odnesú domov tašku s nákupom,

- ak je to možné, dvere neotvárajte ani na retiazku,
- vedzte, že ak sa niekto rozhodol k vám do bytu, alebo do domu dostať, retiazka vám nepomôže,
- ak sa chcete cítiť bezpečnejšie, investujte peniaze do kúpy pevnejších dverí a bezpečnejších zámok,
- peniaze a cennosti radšej uchovávajte v bankách alebo príručných trezoroch,
- ak môžete, urobte si fotografie cenností, aby bolo možné ich pri strate identifikovať, zapíšte si aj výrobné čísla vášho technického vybavenia ako sú televízory, rádiá, mikrovlnové rúry, magnetofóny, atď.,
- ak sa pri rozhovore s niekým cítite nepríjemne (hlavne s cudzou osobou), radšej hneď telefón zložte, rozhodne nepodávajte o sebe žiadne informácie,
- snažte sa spoznať susedov a okolo bývajúcich, vedzte, že čím viac budete jeden o druhom vedieť, tým viac môžete spolu ochrániť svoje životy a váš osobný majetok,
- spoznajte i ostatné časti domu, kam bežne nechodíte (ako je povala, pivnice) a nechodievajte do týchto priestorov sami bez sprievodu.

11.strana

Rumunské umenie v synagóge

V rámci večera rumunsko- slovenskej spolupráce sa v utorok 1.marca uskutočnila v priestoroch synagógy vernisáž výtvarných diel rumunských umelcov **Teodora Buzu** a **Radu Luchiana**. Na vernisáži sa zúčastnila veľvyslankyňa Rumunska v SR Valerica Epureová, ktorú na pôde nášho mesta srdečne privítal primátor Ferdinand Vítek. Obaja ocenili vzácnu príležitosť umožniť našim občanom, aby si prezreli umelecké diela oboch umelcov. Vernisážou, na ktorej sa zúčastnil aj zástupca primátora František Baláž, vedúci odborov a jednotlivých oddelení mestského úradu a ďalší hostia, sprevádzala Mariana Záturová. V programe vystúpili študenti UKF, ktorí predviedli rumunské ľudové piesne a tance od skladateľa **Bélu Bartóka**. Veľvyslankyňa Valerica Epureová sa na záver svojej návštevy zapísala do Pamätnej knihy mesta Nitry.

Veľvyslankyňa Valerica Epureová počas krátkeho pobytu v Nitre navštívila aj medzinárodný veľtrh Nábytok a bývanie, ktorý sa práve v tomto čase konal na výstavisku Agrokomplex. So záujmom si tu prezrela najmä expozície rumunských nábytkárov, ktorí v Nitre vystavovali luxusný rustikálny nábytok. (s)

12.strana

Duševné zdravie mladých ľudí

V uplynulých dňoch uskutočnila Regionálna rada Demokratického Fóra Mladých (DFM) v Nitre prednášky na Združenej strednej škole dopravy, obchodu a služieb a Obchodnej akadémii v Nitre. Témou prednášok bola problematika duševného zdravia mladých ľudí. Prizvaným prednášateľom bol odborný asistent Katedry školskej psychológie PF UKF v Nitre - PaedDr. Ľuboš Ďurdiak, PhD. Prednášku si vypočulo asi 200 študentov (približne 50 študentov na Združenej strednej škole a ďalších 150 študentov na Obchodnej akadémii). DFM v Nitre tak začalo popri športových aktivitách organizovať aj sériu vzdelávacích podujatí, ktoré sú určené pre všetky skupiny mládeže. Demokratické Fórum Mladých je občianskym združením s celoslovenskou pôsobnosťou, pričom sa vo svojej činnosti zameriava na tie oblasti spoločenského života, ktoré sú bezprostredne spojené so životom mladých ľudí.

Prednáška sa zamerala na vyjasnenie základných pojmov, ktoré postihujú všedné i zložitejšie situácie, ktoré pôsobia na človeka a vplyvajú na jeho psychiku. Ľ. Ďurdiak poukázal na podstatu a potrebu psychohygieny v živote človeka, stručne opísal základné znaky duševného zdravia, význam autoregulácie jednotlivca v procese vyrovnávania sa so starosťami, zvýšeným emocionálnym napätím a nedostatkom emocionálnej energie. Na tieto tematické okruhy nadviazala problematika adaptácie organizmu na pozitívne i negatívne zmeny v živote človeka, ako aj na jeho postoje k stresu a najrôznejším stresovým situáciám. V prípade mladých ľudí ide o veľké, často až neprimerané nároky, ktoré sú spojené so vzdelávaním a prípravou na budúce povolanie, životom v rodine a medzigeneračnými vzťahmi, alebo vyrovnávaním sa s vlastnou existenciou, reakciami ostatných ľudí na daného jednotlivca, či presadením sa človeka v širšom sociálnom prostredí. Osobitným zdrojom stresu môžu byť v prípade mladých ľudí stavy zaľúbenia a láska, odmietnutie alebo akceptovanie partnerom. V kontexte načrtnutých otázok Ľ. Ďurdiak načrtnol zásady nadobúdania vnútorného pokoja a šťastia, pričom v tejto súvislosti objasnil predpoklady, ktoré pomáhajú pri posilňovaní, prehľbovaní alebo znovunadobúdaní duševného zdravia.

Prednáška sa stretla so záujmom mladých ľudí, ktorí reagovali spontánne a prirodzene sa zapájali do jej priebehu, keďže bola vedená pútavou dialogickou formou. Napriek tomu, že mladí ľudia vo veku stredoškolských študentov neraz predstierajú nezáujem, alebo sa s inak vážnymi témami vyrovnávajú osobitým humorom, téma duševného zdravia ich nepochybne zaujala. Ako uviedol psychológ Ľuboš Ďurdiak, nejde o problém viazaný iba na jednotlivcov, ktorí sú postihnutí nejakou duševnou poruchou, ale dotýka sa každého

z nás. Ľudia sa v dnešnej komplikovanej spoločnosti nemôžu vyhnúť záťažovým situáciám a preto je téma psychohygiény mimoriadne aktuálna.

Marián Klenko

21.strana

Jubilanti

V mesiaci apríl 2005 si významné životné jubileum pripomenuli títo občania mesta Nitry:

75 rokov: Milan Boďa, Oto Boledovič, Mária Cíváňová, Štefánia Čanakyová, MVDr. Ján Černek, Alexander Černey, Anna Dobrovská, Milan Dragula, Emília Fitková, Július Gašparovič, Ing. Klára Grígelová, Peter Habuda, Ján Hauptvögel, Vladimír Chmelík, Antónia Chrenková, Anna Ivančíková, Anna Kabinová, Anna Kocianová, Jozef Kováčik, Mária Lacová, Anna Lakatošová, Margita Lichnerová, Augustín Macko, Hedviga Malinová, Lýdia Malinová, Jozef Maron, Margita Melušová, Helena Modzgová, Helena Moravčíková, Anna Nagypová, Ján Papp, Anna Patrová, Ing. Ľudmila Poledníková, Ing. Miroslav Seifert, Alžbeta Sokolová, Anton Švec, Mária Tóthová.

80 rokov: Irena Blašková, Jozef Bobek, Jozefína Dubecká, Jozef Foltán, Helena Fraňová, Valéria Fraňová, Ferdinand Galvánek, Anna Gáliková, Mária Gavurová, Helena Hroteková, Terézia Ivančíková, Pavel Klenko, Alžbeta Kollárová, Janka Korčeková, Žofia Koribaničová, Ing. Anton Košík, Juraj Krajčí, Mária Kuchtová, Pavol Miček, Prof. Ing. Ján Plesník, Anna Rojková, Ján Scheibenreif, Alžbeta Sláviková, Anna Strehárska, Alžbeta Škrovinová, Elena Vencelová, Oľga **Vozárová**.

85 rokov: Gejza Bahelka, Július Bajzík, Eva Bednáríková, Mária Čeryová, Rozália Danková, Jozefína Dingová, Eugen Ďuračka, Mária Ivančíková, Ing. Štefan Krošlák, Pavlína Letková, Gejza Nagy, MUDr. Ján Točík, Margita Uharčeková, Jozefína Vilinová, Helena Voltemarová, **86 rokov:** Mária Bíliková, Júlia Billíková, Júlia Gregušová, Michal Koribanič, Ján Mihalik, Vincent Sládečko, Ing. Florián Svetlanský, Mária Šodelová, Alžbeta Titková, **87 rokov:** Jolana Bitterová, Jozef Blažek, Jozef Levický, František Štefanka, Ing. Pavel Vážan, JUDr. Gejza Višňovský, 88 rokov: Karol Fraňo, Alžbeta Olachová, Veronika Szabová, Ružena Tóthová, Magdaléna Všetěčková, **89 rokov:** Rudolf Ďuriš, Mária Križanová, Valéria Molnárová, Anna Palacková, Karol Trup, Paulína Zelenáková, **90 rokov:** Katarína Čergeťová, Rudolf Manduch, František Martiška, Michal Šimko, Ľudmila Vyoralová, **91 rokov:** František Bakács, Anna Bumbalová, Ján Felber, Mária Orthová, **92 rokov:** Jolana Kotorová, Anna Mešková, František Ohlás, Jolana Peniažková, Hedviga Scheerová, Gizela Schusterová, **93 rokov:** Helena Hlobenová, Mária Šúrová, **94 rokov:** Alžbeta Gyarmathyová, **95 rokov:** Anna Ligačová, **99 rokov:** Mária Koncová.

21.strana

V mesiaci február 2005 nás navždy opustili títo občania mesta Nitry:

Valéria Ďuranová, 78 r., Tr. A. Hlinku 43
Helena Privalincová, 66 r., Pri Dobrotke 37
Miroslava Strezenický, 42 r., Hviezdna 2
Anna Borcsányiová, 87 r., Železničarska 52
Gabriela Knezlová, 67 r., Hlboká 24
Mária Zubatá, 78 r., Štúrova 61
Dana Hahnová, 42 r., Tehelná 86
Rudolf Hok, 75 r., Parkové nábregie 5
Mária Studená, 82 r., Dunajská 5
Ing. Gertrúda Vašková, 64 r., Červenova 38
František Hrnka, 66 r., Hlboká 57
Jozef Kiaček, 89 r., Novozámocká 130
Mária Marcinková, 76 r., Čajkovského 5
Štefan Sádovský 63 r., Jurkovičova 21
Jaroslava Grygar, 48 r., Lesná 2
PaedDr. Jozef Greguš, 75 r., Stavbárska 8
Imrich Vereš, 104 r., Štiavnická 20
Jozef Hagan, 95 r., Novomeského 2
Terézia Hlavinová, 93 r., Hanulova 2
Ján Krumpál, 71 r., Cabajská 22
Margita Kopáčiková, 76 r., Sv. Beňadika 18
Emília Dermeková 85 r., Štúrova 107
Mária Bratová, 82 r., Rázusova 10
Pavel Šoka, 45 r., Hydinárska 58
Karol Vaš, 80 r., Schurmannova 7
Ľudovít Boroth, 73 r., Trnavská 18

Alexander Hajka, 86 r., Karpatská 8
Helena Kňazeková, 89 r., Štúrova 47
Johana Sirotková, 84 r., Brezová 4
Milan Janík, 48 r., Kopanická 66
Štefan Pénzeš, 81 r., Golianovská 51
Jozef Gajdošík, 77 r., Štúrova 29
Jozef Dudáš, 78 r., Dolnočermánska 62
Anton Čurgali, 76 r., Látečkovej 7
Mgr. Augustín Magdolen, 82 r., Palackého 8
Anton Karas, 73 r., Pri Perinovej studni 5
Imrich Skladaný, 78 r., Dolnočermánska 62
Jozef Jančo, 72 r., Topoľčianska 21
Gita Radecká, 54 r., Čajkovského 13
Ivan Kvapil, 65 r., L. Okánika 2
Mária Rakovská, 84 r., Pod Zlatým brehom 1
Katarína Guzmická, 91 r., Dolnočermánska 62
Vojtech Lachmann, 84 r., Piaristická 3
Gizela Strnisková, 78 r., Hlboká 91
Štefánia Hudecová, 81 r., Štefánikova 72
Igor Černý, 28 r., Chalupkova 24
Pavel Bona, 52 r., Liesková 11
Paulína Balážiová, 82 r., Hlavná 44
Mária Centková, 81 r., Pri Dobrotke 49
Ing. Július Meňhart, 58 r., Kozmonautov 120
Mária Adámeková, 57 r., Jedlíkova 2
Pavel Bíro, 61 r., Mikovíniho 16
Mária Kvašayová, 76 r., Šúdolská 16
František Kmeťo, 73 r., Javorová 11
Veronika Katerinková, 30 r., Farská 34
Mária Habudová, 74 r., Pri strelnici 34
Ján Vöröš, 63 r., Holubyho 31
Vojtech Berzevici, 55 r., Kostolná 32
Terézia Balková, 70 r., Dolnočermánska 62
Jozef Homola, 42 r., Zoborská 20
Ambróz Michnáč, 91 r., Wilsonovo nábr. 10
Pavlna Szabová, 82 r., Kláštorská 109
Anna Trúsiková Kučerová, 83 r., Dolnočermánska 62
MUDr. Irena Drobišová, 63 r., Výstavná 29
Pavel Rybár, 87 r., Železničiarska 52
Štefan Mrllák, 54 r., Hodžova 5
Ján Molnár, 56 r., Štiavnická 3
Peter Kopček, 54 r., Partizánska 69

Povedali si áno:

4. februára: Ing. Marek Korec a Lenka Majerčíková obaja z Nitry

5. februára: Dejan Dimovski z Macedónskej republiky a Monika Billichová z Nitry, Miloš Machovič z Trnavy a Katarína Pagáčová z Nitry, Martin Sorád a Lenka Schwarzová obaja z Nitry.

12. februára: Ján Tomka z Hanušoviec nad Topľou a Mária Thuróciiová z Nitry, Peter Carl Fuchs z Rakúskej republiky a Mária Rácová z Nitry, Peter Podmanický z Nitry a Martina Kubicová z Cabaj-Čápora, Miloš Čohán z Rozložnej a Andrea Vančíšinová z Nitry, Pavol Zlatňanský a Nad'a Windischová obaja z Nitry, Martin Pekarík a Katarína Fintová obaja z Nitry.

25 februára: Martin Modrovič a Jana Lámiová obaja z Nitry.

26. februára: Ladislav Kollár z Handlovej a Ivana Oríšková z Nitry

22.strana

Mozaika

Myšlienka mesiaca:

Láska je tá najlepšia taktika. Najlepšia nielen voči tým, ktorých milujeme, ale voči tomu, kto miluje nás.

A. Huxley

Vtip mesiaca:

Stretnú sa dvaja bežci v parku:

- Beháte podľa nejakého systému?
- Áno, len čo začne žena upratovať, bežím z domu preč.

X x x

Pán doktor, moja žena každú noc vykrikuje:

- Daj mi peniaze, daj mi peniaze! Poradte mi, čo mám s ňou robiť?
- Skúste ju vtedy jemne zobudiť.
- Ale veď ona je vtedy hore!

Štefánikov klub

Začiatkom marca založili v Nitre klub Spoločnosti Milana Rastislava Štefánika (SMRŠ). Klub je dobrovoľným združením rozvíjajúcim činnosť v zmysle myšlienkového odkazu M. R. Štefánika v duchu zásad vlastenectva, humanizmu a demokracie. Spoločnosť sprostredkováva poznatky o živote a diele Štefánika, významného činiteľa českého a slovenského národnooslobodzovacieho boja, vedca, vojaka, diplomata a ministra prvého samostatného štátu Čechov a Slovákov a zároveň aktualizuje jeho odkaz. Osobitným poslaním SMRŠ je podnecovať záujem mládeže o poznávanie a pochopenie postojov a hodnôt, ktoré Štefánik vyznával, aby sa pre ňu stali vzorom. Členstvo v SMRŠ je dobrovoľné, riadnym členom sa môže stať občan SR, ale aj cudzí štátny príslušník. Bližšie informácie vám poskytne Ing. Ján Maniaček st. na telefónnom čísle 73 350 60, alebo na mobilnom telefóne 0907 340 929. (jm)

Do rámčeka

Najkrajšia babička

Chystáme sa s manželkou do divadla a Markétka nás pozorne sleduje.

Ako sa ti páčim andelík, pekne som oblečená?" - pýta sa žena.

"Veľmi. Si tá najkrajšia babička na svete" - polichotí vnučka.

"Ale to snád' až nie. Vieš zlatičko, sú všelijaké babičky. Najkrajšie, pekne, potom menej krásne a tiež sa nájdú aj škaredé."

Markétka sa ešte raz skúmavo pozrie na ženu, zamyslí sa a potom sa mierne opraví: "Dobre teda. Ale ty si najkrajšia babička z tých najškaredších na svete."

"No fajn" - pomyslel som si. "Mala si sa zmieriť s tou najkrajšou..."

Text pod snímku na 22.stranu:

V Dome Matice slovenskej v Nitre sa uskutočnila prezentácia poslednej, štvrtej básnickej zbierky poézie pod názvom Slovenská košeľa poetky Drahomíry Pechočiakovej. Na prezentácii sa zúčastnili prof. Andrej Červeňák, Jozef Vladár, Ladislav Zrubec a Ladislav Ťažký.

Text

a snímka: Koloman Zúrik

Najpredávanejšie knihy

Kníhkupectvo Viera, F. Mojtu

772 13 88

Dan Brown	Bod klamu
Lena Martincová	Láska na pastvinách
Mary Baloghová	Čary lásky

Dom knihy, Štefánikova trieda

NEMAM

Vrškóm -----Kníhkupectvo Pod

652 65 46

Dan Brown	Bod klamu
Dan Brown	Anjeli a d émoni
Pavol Vilikovský	Čarovný papagáj a iné gýče

Remedium, Kupecká ul. 8

Dan Brown	Bod klamu
74 19 285 Sandra Brownová	Vstupenka do neba
Kolektív autorov	Maturita zo slovenského jazyka

Kníhkupectvo Blaškovič, Štefánikova tr. 41

741 80 94 Dan Brown	Bod klamu
Mary Baloghová	Čary lásky
Jessey Deaver	Diablova slza

Ambulantné kníhkupectvo AYALA pred Orbisom

NEMAM - NEPREDAVA

23.strana

Stredoveké šermiarstvo

V Ponitrianskom múzeu sa uskutočnilo stretnutie Klubu priateľov starobylej Nitry na prednáške Nitra v staršej dobe železnej. Pripravila ju PhDr. Zuzana Rajtarová, CSc., ale pre jej neprítomnosť ju prečítal Ing. arch. Vladimír Libant. Pred prednáškou sa stali hlavným bodom schôdze stredoveké akcie. Otvoril ich ukážkou na dobovej písťalke a gajdici Mgr. Róbert Žilík a na jeho podnet sa začali šermiarske súboje členov nitrianskeho historického šermu družiny Arwen (stredoveký šerm 12. a 15. storočia) a súboru Tormenta (renesančný a barokový šerm vtedajších dám). Po ich vystúpení nasledovala vernisáž diela Štefana Nitrianskeho pod názvom Chladné zbrane 7. – 16. storočia. Vo výstavných priestoroch múzea si tak záujemcovia mohli okrem zbraní pozrieť aj takmer presné repliky stredovekých odevov. Súčasťou zaujímavej výstavy sú významnenania a rády profesora Júliusa Gissera, známeho propagátora šermu v Nitre. (šk)

23.strana

Týždeň slovenských knižníc

Krajská knižnica Karola Kmeťka sa aj v tomto roku zapojila do podujatia s názvom Týždeň slovenských knižníc, ktoré sa uskutočnili v dňoch 18. až 24. apríla. V rámci tejto akcie sa uskutočnili viaceré akcie, ako napríklad: Prekrásnu knižku ja mám pred vami ju otváram – hovorená bibliografia o nových knihách pre deti, o čiapke a knižke – hrané divadielko pre deti MŠ, potulky po slovenských hradoch a zámkoch -

náučný kvíz, putovanie po regióne – vlastivedný kvíz, mám ľudí rád – hudobné pásmo venované Karolovi Duchoňovi - jednému z najvýznamnejších interpretov slovenskej populárnej hudby predrockového obdobia, čaro Vysokých Tatier – premietanie videokazety s hudbou P. I. Čajkovského, spojené s kvízom a besedou o Vysokých Tatrách, beseda so spisovateľkou Marínou Čeretkovou – Gálovou, ekológia – odborná prednáška spojená s výstavou na tému životné prostredie. **Počas tohto týždňa budú všetkým čitateľom, ktorí zabudli včas vrátiť zapožičané knihy, odpustené sankčné poplatky.**

Tatiana Némethová

Nezmestí sa

Diváci, rozhodnite o najpopulárnejšom hercovi

Aj v jubilejnej 55. divadelnej sezóne sa môžu návštevníci Divadla Andreja Bagara zapojiť do súťažnej diváckej ankety. Na základe diváckych hlasov divadlo vyhlási divácku anketu o najpopulárnejších hercov DAB. Podelte sa s o svoje dojmy z predstavení. Anketové lístky vám radi poskytnú uvádzačky pred každým predstavením, alebo si ich môžete vyzdvihnúť v pokladnici DAB a v priestoroch foyeru divadla. Anketový lístok nájdete aj na internetových stránkach divadla www.dab.sk. Zahraničný zájazd pre dve osoby od CK Turancar, alebo voľné vstupenky do divadla máte šancu získať pri zberovaní anketových lístkov na poslednom predstavení sezóny v júni t.r. (red)

Kontakt pre mladých

Predstaviť umenie nastupujúcej generácie divadelných umelcov bolo cieľom stretnutia mladých divadelníkov z Čiech a Slovenska pod názvom Kontakt 2005, ktoré sa v synagóge uskutočnilo od 8. marca. Popri divadelných predstaveniach mali mladí herci a režiséri príležitosť na výmenu skúseností i názorov na perspektívy dramatickej tvorby. K zaujímavým podujatiam tohto programu patrila aj koncert mladých interpretov, pokračovateľov tridsaťročnej tradície Trávníckovho kvarteta, ktorí sa milovníkom vážnej hudby predstavili v programe pod názvom *Animo quartet* a na hudobnom večere pod názvom *Od šansónu po pop*. Populárne melódie a piesne uplynulých štyroch desaťročí predniesli študenti hudobno-dramatického odboru Konzervatória Dezidera Kardoša v Topoľčanoch. Organizátori sa každý mesiac snažia ponúknuť záujemcom aj netradičné kultúrne podujatie, v marci to bola prednáška o japonských bojových umeniach spojená s praktickými ukázkami. (re)

23.strana

Spoločenský breviár

O žuvačke

Reklama nás presvedča, že žuvačka nás obdarí pocitom sviežosti, spríjemní náš dych a ochráni chrup pred útokom zákerného kazu. Žuvačka sa naozaj stala neodmysliteľnou súčasťou nášho života. Pred bozkávaním ruky alebo líc sa patrí žuvačku vybrať, žuvať sa neopatrí v divadle, ba ani v kine. Všimli ste si niekedy televízny záber na trénera hokejistov? Žuvačku spracúva s takou razanciou, že byť hráčom, nechcela by som byť v tej chvíli v jeho blízkosti. Netlieskam teraz heslám typu: žuvajúci človek pripomína kravu! No postavte sa so žuvačkou v ústach pred zrkadlo a pozorne sa doň pozerajte. Všimli ste si, že ak pri spracúvaní chutnej hmoty nemáte dokorán roztvorené ústa a nekývate čelústami do strán, vyzerá to lepšie? A mliaskanie ako zvukový sprievod je tiež múdrejšie si odpustiť. V spoločnosti sa dnes už toleruje diskrétno vychutnávanie žuvačky. Pri rozhovore by sme sa jej však mali predsa len vzdať. V niektorých situáciách dokonca pôsobí doslova ako päť na oko. Predstavte si, že lekár sa vás, prežívajúc opýta, aké trápenie vás k nemu priviedlo, alebo s ústami plnými žuvačky sa domáhate rád svojho právnik. A ešte maličkosť. Skúsili ste niekedy, čo to dá roboty dostať zaschnutú žuvačku zo stoličky, koberca alebo z džínsov? Spomeňte si na túto námahu vo chvíli, keď sa budete zbavovať zožuvanej masy. Nepatrí pod stôl ani na dlažbu pešej zóny. Pomôže vám kúsok papier, do ktorého lepidlo zabalíte a potom odhodíte do koša na odpadky. (sy)

24.strana –

Nitrianske zdravotníctvo pred vznikom stálej nemocnice

Zbierka na župnú nemocnicu

Z dejín ľudskej spoločnosti vieme, že starostlivosť o zdravie človeka bolo jej prirodzenou súčasťou. V 18. a začiatkom 19. storočia bol v bývalom Rakúsko – Uhorsku aj v dôsledku všeobecný úpadok. Postihnuté bolo aj územie dnešného Slovenska a neobišlo to ani Nitriansku župu. Verejná správa sa iba okrajovo zaujímala o zdravotnícke problémy a zdravotnú situáciu obyvateľstva. V druhej časti nášho príspevku sa dočítate o ďalších zaujímavostiach z tohto obdobia.

Peňažné dary

V roku 1824 zomrel nitriansky biskup – župan Adam L. Erdody, po ňom za župana vymenovali baróna Jána Malonyaya. Do funkcie ho inaugurovali 9. novembra 1824. Pri tejto príležitosti sa predstavitelia duchovenstva, šľachty a mestských stavov dohodli na zriadení nemocnice pre Nitriansku župu a vyhlásili verejnú zbierku, na ktorú prispeli cirkevní predstavitelia i svetskí činitelia. Vtedajší nitriansky biskup Jozef Kluch prispel sumou 4 000 forintov, prímás uhorský a kardinál Alexander Rudnay, známy výrokod oddanosti svojmu slovenskému rodu, venoval 2 000 forintov. Podobne aj ďalší nitriansky biskup Jozef Vurum, inak nadšený bernolákovec, dal na nemocnicu 2 000 forintov. Aj zámožní občania mestských stavov a šľachty prispeli peňažnými darmi alebo darovali drevo, tehly, ba aj obilie. Týmto sa vytvorili predpoklady na zriadenie župnej nemocnice.

Chtelnica aj Jelšovce

Ako pôvodné sídlo pre nemocnicu prichádzali do úvahy Chtelnica a neďaleké Jelšovce. Aj napriek tomu, že v Jelšovciach boli v tom čase vojenské ubytovacie objekty a vojenská ošetrovňa, kompetentní predstavitelia župy sa rozhodli pre Chtelnicu. Na ten účel sa rozhodli obnoviť chátrajúce priestory chtelnického kaštieľa. Po niekoľkých rokoch reštaurátorských prácach sa 1. novembra 1828 otvorila dočasná župná nemocnica v Chtelnici. Na jej otvorení sa zúčastnili poprední predstavitelia župy, poslanci župného zhromaždenia, vyššie duchovenstvo i župní lekári. Už krátko po otvorení sa ukázalo, že takéto miniatúrne nemocničné zariadenie s 12 či maximálne 19 posteľami nebude v pomere k počtu obyvateľov veľkej nitrianskej župy vyhovovať svojmu poslaniu nevýhodné bolo aj odľahlé miesto nemocnice, lebo Chtelnica bola vtedy okrajovým mestečkom nitrianskej župy, dosť vzdialené od Nitry. Chtelnická nemocnica sa považovala preto za dočasnú a neskoršie mala slúžiť ako filiálka nitrianskej nemocnice. Vedúcim lekárom chtelnickej nemocnice sa stal chirurg Daniel Fakla s platom 50 forintov.

Zbierky na stavebný materiál

Vtedajší župní lekári Dr. Ján Biačovský a Dr. Samuel Biel energicky nabádali župné zhromaždenie. Aby vynaložili maximálne úsilie na zriadenie nemocnice v Nitre. Ich návrh prijali. Opäť sa začali zbierky na stavebný materiál. Okrem toho bolo potrebné vyhľadať vhodný objekt pre nemocnicu v Nitre. Konečne sa našla budova na konci vtedajšej dlhej Párovskej ulice v blízkosti dnes už zaniknutého cukrovaru. Bol to objekt vtedajšieho hostinca U slnka, ktorý stál na Blaškovičovskom pozemku. Za Elek Alföldy dal župe do prenájmu hostinec aj s pozemkom za 14 000 forintov za 32 rokov. Tento objekt po dlhšie trvajúcich úpravách prestavali na župnú nemocnicu a dňa 1. novembra 1834 ju slávnostne otvorili. Do novej župnej nemocnice v Nitre ako prvých previezli pacientov z Chtelnice. Bolo ich devätnásť s nimi prišiel aj chirurg Daniel Fakla, ktorý bol jej riaditeľom a staral sa o pacientov až do svojej smrti v roku 1848. Budova nemocnice sa postupnou úpravou o priľahlé objekty (kôlne, sklady a i.) rozšírila tak, že v r. 1838 sa počet postelí rozšíril na 60. Pacientov však bolo hospitalizovaných až 70 až 80 a izby boli preplnené a preto pacienti ležali na slamníkoch medzi posteľami. V takomto prostredí bol nielen neznesiteľný zápach, ale vytvárala sa aj živná pôda pre epidémie týfu, variol a svrabu i pohlavnými chorobami, najmä syfilisom. Nečudo, že počet zomretých bol ročne 10 až 15 % z prijatého stavu.

Pozemok pod Kalváriou

Situácia sa ešte viac zhoršila, keď nemocnica musela uvoľniť dve izby pre väzňov župnej väznice. Denná penzia s ošetrovaním stála 32 gracijarov, čo pre chudobných bolo veľa, preto sa radšej nešli liečiť do nemocnice. Zámožným takéto prostredie nevyhovovalo a preto si hľadali vhodnejšie nemocničné prostredie v Bratislave, Budapešti alebo vo Viedni. Napriek tomu, že pôvodná nitrianska nemocnica sa rozšírila novostavbou v záhrade o ďalší objekt a dosiahla kapacitu 105 postelí, opäť sa ozývali hlasy za výstavbu novej nemocnice od základu. Našli sa takí odvážni riaditelia, ktorí znova kritizovali nevhodné podmienky v rozšírenej nemocnici. Prejavovali nespokojnosť a bojovali za novú nemocnicu. Podarilo sa to Dr. Karolovi Thuróczyemu, ktorý presvedčil župné úrady, aby kúpili vhodný pozemok pod Kalváriou. Tu sa začala dňa 10. novembra 1892 stavať nová nemocnica v tichom zalesnenom prostredí, v ktorom sa v r. 1894 odovzdali do užívania nové pavilóny a administratívne budovy, od tých čias sa nitrianska nemocnica neustále rozrastá a modernizuje, keď získala štatút Fakultnej nemocnice v Nitre.

Doc. Štefan Kukan

25. strana

Minister na „verbungu“

Na pracovný výjazd do Nitry pricestoval vo štvrtok 10.marca minister obrany Juraj Liška. Pri tejto príležitosti sa v DAB v Nitre stretol so študentmi stredných škôl a gymnázií, ktorí sa tu zúčastnili na podujatí s názvom Verbung. Predpoludním sa ešte stretol so študentmi Slovenskej poľnohospodárskej univerzity a počas návštevy Výcvikovej základne mierových síl OSN odhalil aj pamätník padlým v mierových misiách.

Ministerstvo obrany zabávalo študentov nitrianskych stredných škôl a gymnázií spoločne s nitrianskou hudobnou skupinou Desmod. O živote v zahraničných misiách sa študenti dozvedeli priamo od najpovolanejších – od účastníkov misie Iracká sloboda, ktorí sa po 7-mesačnom pôsobení v Iraku práve vrátili domov. Hlavným cieľom podujatia s názvom Verbung však bolo priblížiť mladým ľuďom profesionalizáciu armády a prípadne u nich prebudiť záujem o službu v Ozbrojených silách SR. Záujem študentov vzbudilo aj rozprávanie nadrotmajstra Štefana Husára z Protiletadlovej a raketovej brigády v Nitre, ktorej úloha spočíva vo vzdušnej obrane územia našej republiky. Medzi študentov nakrátko prišiel aj minister J. Liška, ktorý sa im zdôveril, že ako vojak slúžil medzi tankistami. Povedal, že dnešní tretiaci už na základnú vojenskú službu nebudú musieť nastúpiť. Pritom ich však nezabudol upozorniť, že sa všetci chlapci sa po dovŕšení 18 roku veku musia zúčastniť na odvodovej povinnosti, aby mala armáda pre každý prípad evidenciu mužov. (sy)

25.strana

Virtuálne prednášky

Počas Akademických informačných dní, ktoré sa konali od 8. do 14. marca sa v Nitre (i na Slovensku) oficiálne spustil systém virtuálnych prednáškových miestností. Realizácia tohto projektu je obrovským prelomom vo vyučovanom, ako aj vo vedeckom procese. Slovenské vysoké školy sa tak napojili do celosvetovej siete virtuálnej spolupráce, ktorá im dáva nepredstaviteľné možnosti. V Slovenskej poľnohospodárskej univerzite tento systém predstavil prorektor pre rozvoj univerzity prof. DUŠAN HÚSKA, ktorý o. i. povedal, že pred dvoma rokmi bola vytvorená Slovenská akademická videokonferenčná sieť, do ktorej sa mohli zapojiť všetky inštitúcie pripojené na SANET a systém VRVS sa začal experimentálne využívať na prenos prednášok z fyziky pre študentov stredných škôl. V súčasnosti je do projektu začlenených 19 univerzít, Ministerstvo školstva SR a niektoré ústavy SAV. Partnerské inštitúcie získali základné vybavenie na využívanie systému, ktorý práve 8.marca oficiálne uviedli do používania. V nasledujúcich dňoch sa vo virtuálnych konferenčných miestnostiach konali paralelné prednášky, semináre, a konzultácie. Poľnohospodárska univerzita pripravuje virtuálne semináre pre doktorandov, na ktorých sa môžu vzájomne informovať o témach svojich prác a zvolených metodikách. Perspektívne už zazneli úvahy, aby sa týmto spôsobom vzdelávali telesne ťažko postihnutí občania, ktorí tak vďaka virtuálnej technike nebudú musieť za vzdelaním cestovať.

Prírodné a historické zvláštnosti Nitry

Kalvársky kopec

K prírodným a historickým vzácnostiam nášho mesta nepochybne patrí celé hradné návršie, historický Vršok, Zobor s prehistorickým valom. Máme však aj ďalšie pamätné miesto – Kalvársky kopec so starobylým kostolom Nanebovzatia Panny Márie, krížovou cestou, misijným domom a kaplnkou Sv. kríža. Toto pamätné miesto je cenné, pretože ide o predhorie, ktoré má všetky znaky chránených území na Lupke alebo v Zoborskej lesostepi Tríbeča. Na teplomilných vápencoch by sa darilo vzácnej flóre a drobnej faune, nebyť ... Kalvársky kopec dostal prvú ranu ešte v polovici 19. storočia, keď tu začali ťažiť kameň. Najviac ho vyrúbali na stavbu cesty Nitra – Trnovec n/V. odvtedy sa na západnej strane kopca priemyselne ťažil kameň až do r. 1930, ale s menšími či väčšími prestávkami aj naďalej.

Po vojne sa znova začal využívať kalvársky kameň, pretože mesto nedostalo od Povereníctva pôdohospodárstva povolenie na ťažbu v kameňolome na Hornom Zobore, ktorý patril Nitrianskej kapitule. Ťažbu schválila Dočasná okresná správna komisia. Nový lom sa nachádzal na južnom svahu kopca pozdĺž Stračejskej cesty v blízkosti lokality, ktorá nesie miestny názov Močiar pod skalkou.

Už v roku 1949 sa Štátna nemocnica sťažovala na novotvorenú prevádzku kalvárskeho kameňolomu. V roku 1950 sa preto prestalo s ťažením kameňa. Roku 1952 Jednotný národný výbor v Nitre schválil smerný územný plán rozvoja mesta a zahrnul doň aj túto požiadavku: „Z dôvodov bezpečnostných, zdravotných a pamiatkových zastavuje sa ďalšia prevádzka kameňolomu Kalvária.“

V tom čase prevádzka patrila Andezitovým kameňolomom Levice (JNV zastavil aj ťažbu v kameňolome na Štúrovej ulici pri Červenom kríži). Ale napriek tomu sa ťažilo veselo aj ďalej, o čom svedčí sťažnosť občanov z roku 1953, ktorí poukazovali na činnosť Andezitových kameňolomov, ťažiacich v rozpore s predpismi, zásadami zdravia a bezpečnosti pri práci. Kameňolom od roku 1960 patril mestu – Technickým a rekreačným službám (TRSMN), od roku 1971 Mestskému stavebnému podniku. V roku 1966 odbor výstavby a vodného hospodárstva MsNV povolil TRSMN ťažbu 5000 kubíkov kameňa, odstrel schválil formou asanácie na južnom svahu Obvodný banský úrad v roku 1968. Dňa 11. 10. 1969 bol pokusný odstrel a účinky trhacích prác pozorovali odborníci z banských projektov a Výskumného ústavu bezpečnosti práce. Obyvatelia okolitých domov sa sústavne sťažovali, v roku 1971 ich sťažnosti posudzovala dokonca Okresná prokuratúra. Nariadila seizmografické merania, ktoré však nedali za pravdu občanom Stračej cesty, Súľovskej a Sopócyho ulice, pretože žiadali náhrady škôl. Dňa 5. 11. 1971 meral intenzitu otrasov Ústav užitej geofyziky Brno. Sťažnosti občanov však neboli zbytočné, pretože clonové odstrely sa predsa len obmedzili – maximálnu nálož na jeden kryt stanovili na 50 kg trhaviny alebo maximálne na 200 kg trhaviny vo všetkých vrtoch. Druhotné rozpojovanie horniny sa obmedzilo na menšie náložky do 600 g.

Róbert Schmuck

26.-27. strana

Divadlo prežíva aj v ére počítačov a internetu

Zapálení ochotníci v Dražovciach

Ochotnícke divadlo v Dražovciach žije už viac ako ... rokov. Málokto by veril, že ešte aj v dnešných časoch, poznačených silným vplyvom televízie, počítačov a internetu sa nájde skupina ľudí, ochotných schádzať sa po večeroch v nevykúrenom kultúrnom dome a nacvičovať tu divadlo. V mestskej časti Dražovce takíto ľudia žijú. Pravdaže, nič nejde samo od seba. Ani v Dražovciach by nepoznali akú chuť má ochotnícky chliebček, keby tam nežil Eduard Doman. Tento muž sa iniciatívne chopil režisérskych taktovky a k nácviku divadla postupne zapálil ďalších nadšencov. Len takto, krôčik po krôčiku, uzrela svetlo sveta populárna inscenácia Kubo.

Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že všetko išlo hladko. Omyl. „Deväť rokov divadlo stagnovalo,“ priznáva E. Doman, ktorý je aj divadelným kronikárom a s presnosťou na deň vedie dražovskú divadelnú kroniku. Z nej sme spoločne vyčítali, že Kubovi predchádzal Kamenný chodníček.

Pevné základy pre vznik ochotníckeho divadla v tejto obci (dnes mestskej časti krajského mesta Nitry) položil pán učiteľ Anton Rajec. Korene divadla v Dražovciach však treba hľadať na začiatku 20. storočia. Prvá inscenácia Vianočná hra vznikla v roku 1907 vďaka Vojtechovi Ruiselovi. Ďalším mužom, ktorého meno treba spomenúť a zvýrazniť, je Ján Krajanec. I jeho podiel na viacerých inscenáciách bol nesporný. On sám v roku 1956 režíroval Sol nad zlato. Od roku 1984 do roku 1990 boli v ochotníckom divadle prestávky.

Dnes si repertoár vyberajú podľa toho, aby sa priblížil divákemu naturelu. Nie je jednoduché presvedčiť ľudí, aby sa napriek pretlaku iných médií prišli pozrieť na ochotnícke divadlo. „Zistili sme, že najviac zaberajú krojované hry,“ vysvetľuje Eduard Doman. „Krojovaní herci, to je polovičný úspech,“ zdôrazňuje a súhlasí s ním aj Miroslava Zaujecová, ktorá v súbore plní dôležitú funkciu odbornej poradkyne pre dodržiavania zvykov. Ďalším človekom, bez ktorého si vznik inscenácie nevedia predstaviť, je Eva Knézlová. Ako zdôrazňuje režisér E. Doman, herecký súbor vznikol aj vďaka nej. Hneď, ako sa dozvedela, že sa ide pripravovať divadlo, rozbehla sa po dedine a nájdených hercov agitovala. Pani Eva je „ženou pre všetko“, obstarala kostýmy, ktoré v prípade potreby aj upravila a opravila. A postarala sa aj o rekvizity ako sú napríklad svadobné koláče, ktoré na každé predstavenie napiekla.

V hlavných úlohách sa predstavili Vladimír Kovár ml. a Kvetoslava Belovičová, v úlohe Košárikovej Terézia Chrenková, Mária Godárová stvárnila richtárku, lakomého Loveckého presvedčivo hral Ludovít Čaniga, v postave Paľka exceloval Tomáš Žitňanský a Cigánku presvedčivo zahrála Mária Miková. Hra mala premiéru začiatkom januára a prišli sa na nich pozrieť aj zástupcovia KOS Nitry Silvia Komáromyová a Ostertág. Od vtedy s ňou prešli viaceré obce a nedávno sa úspešne predstavili aj na ochotníckej prehliadke divadelných súborov v Hronských Kláčanoch.

(syn)

Text pod snímky:

Cigánka prišla Aničke vinšovať pred sobášom.

Na záverečnej „klaňačke“ nemali ovácie konca.

Aničku obliekajú pred sobášom.

Snímky: Alexandra Civiánová

27. strana

Nitrianska galéria pripravila v piatok 11. marca od 10.00 hod, teda v obvyklom čase otvárania galérie pre verejnosť; všetky tri výstavné priestory Nitrianskej galérie budú sprístupnené odbornej i laickej verejnosti pre kontinuálny dialóg. V salóne NG sa budú prezentovať JÚLIUS KOLLER A JAROSLAV KOŠŠ- AKADÉMIA SEVERNÉHO JUŽNÉHO VÝCHODNÉHO A PRO STREDNÉHO UMENIA. Veda – fyzika: Kvantová mechanika popisuje stav ľubovoľného systému matematickým objektom – vlnovou funkciou. Umenie – viera: Kvantová estetika popisuje stav ľubovoľného systému etnologickým objektom, ktorý nazývame zobrazovacia funkcia.

Rýchlokurz umenia v obore Umelec 4D a viac D

Rýchlokurz využíva vedeckú teóriu strún o viacrozmernosti vesmíru. Absolvent tohto kurzu môže byť umelcom čohokoľvek, kedykoľvek a z akéhokoľvek dôvodu. Výhodou je, že umelec, ak momentálne pracuje ako maliar (a aj to o sebe tvrdí), v istom okamžiku ním nie je, pretože napríklad z pohľadu severného umenia je to jasný konceptualista, pričom z pohľadu južného umenia je to performer. Východné umenie v ňom vidí sochára a západné umenie ho radí medzi dizajnérov popovej reklamy. Pro stredné umenie v tom istom čase považuje takéhoto umelca za kultúrneho bastarda stredného významu s veľkou šancou stať sa žijúcou legendou šoubiznisu.

V reprezentačných sálach NG sa budú prezentovať Vladimír Popovič a Jaroslav Košš.

Kargo je mobilný telefón visiaci na krku lovca lebiek v Papui – Novej Guinei. Kargo úvahu vyvoláva aj peplemeter slovenskej výroby, ktorý mu visí ako ochrana penisu v rozkroku. **V galérii mladých budú aktuálne stretnutia Jara Košša a mixom.** Prezentácie ďalších autorov budú priebežne avizované podľa ich aktuálneho časového vstupu do projektu Nitrianska galéria Open.

27.strana

Nitrania a ich zážitky v Amerike

V nedeľu popoludní 27. februára t.r. sa uskutočnila v aule Misijného domu Matky Božej na Kalvárii v Nitre významná kultúrna udalosť, venovaná životu Slovákov v Spojených štátoch. Hovorilo sa predovšetkým v oblastiach v okolí Pittsbourghu a Chicaga, odkiaľ sa práve vrátil páter Martin Štefanec zo svojho dlhodobého študijného a pastoračného pobytu medzi našimi krajanmi. Vo svojej prednáške, doplnenej videozáznamami, priblížil spoločenský i duchovný život našich krajanov v tejto oblasti USA.

V druhej časti programu predstavil PhDr. Emil Vontorčík knihu Nitrania Karola Belaka, žijúceho od roku 1960 v newyorskej časti Bronx, ktorá vyšla na Slovensku pod názvom Život v tieni mrakodrapov. Kniha je beletristickou kronikou života autorovej rodiny i celej slovenskej komunity v New Yorku od roku 1960 až doteraz. Hovoril nielen o knihe, ale aj o autorovi a o svojich humorných skúsenostiach z pobytu v New Yorku a v iných častiach USA. Prednáška i prezentácia novej knihy, spojená s besedou a doplnená kultúrnym programom sa stretli s veľkým ohlasom nitrianskej verejnosti, o čom svedčila preplnená aula i živá debata účastníkov aj po skončení oficiálneho programu. Kultúrne podujatie pripravil Misijný dom v spolupráci s Bernolákovou spoločnosťou v Nitre. (em)

Text pod snímku, ktorá prišla ako prvá i-mailom.

Páter Martin Štefanec porozprával o svojich zážitkoch z pastoračného pobytu medzi krajanmi v Spojených štátoch amerických. Snímka: autor

28.strana

Za Ivanom Kvapilom

Pred necelým rokom sme sa s Ivanom Kvapilom zrozprávali na priedomí. Po chvíli akoby mimochodom povedal, že on už odchádza. Rozlúčili sme sa s tým, že tiež sa ponáhľame ešte niečo kúpiť a vybaviť. Ani vo sne nás nenapadlo, že vždy usmievavý čerstvý dôchodca to vtedy myslel inak naozaj smrteľne vážne. Realita jeho života

bola bola krutá a zákerná choroba sa už nedala zastaviť. Ivan Kvapil naozaj navždy odišiel a my sme sa s ním 21.februára 2005 rozlúčili na Mestskom cintoríne v Nitre.

Ivan Kvapil ale patril k Nitranom, ktorí sa svojou prácou natrvalo zapísali do života a kultúry svojho milovaného mesta. Od mladosti sa venoval fotografovaniu a filmovaniu, čo sa napokon stalo jeho celoživotným povoláním. Najmä na pracoviskách vo vtedajšom Okresnom osvetovom dome a v Slovenskom poľnohospodárskom múzeu v Nitre. Citlivom a precíznou prácou vytvoril, tisícky fotografií, reprodukcí a množstvo dokumentačného materiálu pre výstavy. Noviny, časopisy, publikácie, knihy a archívy. Popri tom sa venoval umeleckej fotografii, nakrúcaniu filmov a spravodajských šotov pre televíziu. Aktívne pôsobil v nitrianskych a celoštátnych fotokluboch. Fotografie Ivana Kvapila sme veľa rokov nachádzali najmä na pohľadniciach a v knihách o Nitre. Vďaka svojmu vtedajšiemu pracovnému zaradeniu zachytil na fotografiách a 16 mm filme pohnuté udalosti roku 1968 v uliciach Nitry a ďalších mestách v obciach okresu. Za túto aktivitu a podiel na vydávaní rôznych letákov a novín sa mu v rokoch normalizácie sa mu ušlo veľa príkoria a zákazov publikovania a účasti na výstavách fotografií. Všetko však prebehlo a rany zahojil čas. Predčasná smrť nášho dobrého priateľa a spolupracovníka však bude bolieť ešte mnoho ďalších rokov.

Text pod snímku

21.august 1968 na predmestí v Nitre. Maďarský tank prišiel do mesta pod Zoborom chrániť otrasenú pozíciu socializmu.

Foto: Ivan Kvapil

Okienko do histórie

Samuel Meutner

Ako obchodný pomocník v konfekčnom obchode Árona Weinera v Nitre na Vříšku sa zapájal do politického členstva v sociálnodemokratickej strane. V 30-tych rokoch bol podpredsedom župného výboru a za túto stranu ho r. 1931 zvolili do mestského zastupiteľstva (voľby vtedy vyhrala sociálno demokratická strana a v mestskom zastupiteľstve získala 8 mandátov. Vo voľbách v r. 1932 sa stal prvým zástupcom starostu Nitry. Aj v miestnych voľbách r. 1938 ho zvolili do mestského zastupiteľstva. Po zákaze činnosti politických strán na jeseň 1938 pracoval v ilegality. Pri odsune židov v r. 1942 ho deportovali do Osvienčima, kde v r. 1944 zahynul (nar. v Nitre 1892). Mestský národný výbor v r. 1950 pomenoval krátku Mlynskú uličku v centre mesta jeho menom (dnes znova Mlynská).

Eduard Neugebauer

Narodil sa 3.februára 1826 v Bratislave, zomrel 20.októbra 1865 v Nitre. Tlačiarenskému remeslu sa vyučil u svojho otca Jozefa. Po vyučení pracoval v jeho tlačiarňi, od roku 1847 bol vedúci. Po smrti otca 1857 sa stal majiteľom tohto podniku. Jeho snahou bolo zmodernizovať tlačiarenský stroj. Z viedenskej firmy M. Neuburgera Maschinen Fabrik si zadovážil nový železný lis a tým zlepšil celkovú úroveň tlače. Po čase, keď si v Hornom meste nadobudol rodinný dom, presťahoval tam aj svoju tlačiareň, v ktorej tlačil svoje knihy, noviny a rôzne tlačoviny v slovenčine, latinčine, nemčine aj v maďarčine. Zomrel v mladom veku ako 39-ročný na infarkt. Po jeho smrti prevzala vedenie tlačiarne jeho manželka Anna Neugebauerová, rodená Červeňanská.

Významné osobnosti Nitry

Z knihy

29.strana

Nitrianska komunitná nadácia rozdeľovali prostriedky

Na projekty pre postihnuté deti!

Už po druhý raz prerozdeľovala Nitrianska komunitná nadácia z výťažku benefičnej Aukcie výtvarných diel peniaze na realizáciu projektov, ktoré mali za cieľ prispieť k zlepšeniu života telesne a mentálne postihnutých detí, detí zo zlého sociálneho prostredia a z Detských domovov.

Sumou 102. 735 Sk podporili 11 projektov, ktoré prispievajú k naplneniu spomínaného cieľa a urobia radosť týmto deťom.

Detská abilympiáda sa uskutoční 16.mája sa v Krajskom osvetovom stredisku v Nitre. Bude to tvorivé dopoludnie pre telesne a mentálne postihnutých žiakov zo Špeciálnej základnej školy internátnej, Praktickej školy na Červeňovej ul. a detí z autistických tried zo Špeciálnej základnej školy na Staromlynskej ul. v Krškanoch. Deti zo ŠZŠ, ŠZŠ pre telesne postihnuté deti a zo Špeciálnej MŠ na Mudroňovej ulici v Nitre strávia v júni rekondičný pobyt v Bojniciach.

Cieľom projektu Stonožka alebo stojím na vlastných nohách je formou súťaží, hier a spoločných stretnutí zapojiť deti z prirodzeného rodinného prostredia k spolužitiu a vzájomnej spolupráci s deťmi z detských domovov. Stretnutie sa uskutoční v Detskom domove Tajná, kde sa bude súťažiť, spievať, recitovať i športovať.

Predkladateľom projektu je Detská a mládežnícka organizácia TIK TAK. Vďaka podpore NKN vlni vznikol na ZŠ Topoľová stolnotenisový krúžok telesne postihnutých detí, navštevuje ho 16 telesne postihnutých detí, ktoré pravidelne trénujú 2x do týždňa 2-3 hodiny. Na zefektívnenie tréningov chcú kúpiť podávací automat na loptičky, ktorý im umožní zlepšiť si techniku hry. Dňa 4. júna sa uskutoční 2. ročník Kolkárskeho turnaja pre zdravotne postihnuté deti. **Starostlivosť o deti zo sociálne slabých rodín v ich voľnom čase** sa týka ďalší schválený projekt. Spolok sv. Vincenta de Paul na Slovensku sa vo svojich aktivitách zameriava na deti zo slabého sociálneho prostredia, ktorým sa ich rodičia a blízki dostatočne nevenujú. Svojpomocnou výrobou pohľadníc a ich predajom sa snažia pokryť deťom cestu do a zo školy, stravu v školskej jedálni, základné školské potreby. V tomto roku umožnia deťom navštevovať krúžok PC, kurz šitia a varenia. **Kurzy posunkového jazyka pre intaktnú (počujúcu) mládež z Nitry a okolia.** Neformálna skupina občanov Ondrej Debreceni, BcA. Vladimíra Hromádková, BcA. Zuzana Daubnerová sa rozhodli vydať ilustrovaný slovník posunkov, určený pre zdravých, počujúcich ľudí. Slovníky sa budú využívať v kurzoch posunkovej reči, ktoré budú prebiehať raz do týždňa, od marca až do decembra v Effete. S nápadom pripraviť stretnutie bývalých a súčasných telesne a mentálne postihnutých žiakov zo ZŠ L. Okánika. Ich snahou je zapojiť ich do tvorivej dielne, kde budú pracovať s prírodnými materiálmi, budú plniť a dekorovať sklené poháre a kvetináče ako i vyrábať vkusné ozdoby do interiéru. S cieľom absolvovať rehabilitáciu telesne postihnutých mladých ľudí, predložila svoj projekt skupina občanov. Grant im umožní sčasti pokryť náklady na 4-dňový pobyt pre 10 postihnutých ľudí v relaxačnom stredisku.

Využitie bábkohry a dramaterapie u mentálne retardovaných žiakov plánujú v ZŠ Vyčapy Opatovce, pri ktorej je zriadená špeciálna trieda mentálne retardovaných žiakov.

Rodičovské združenie pri MŠ Štiavnická pre deti s poruchami sluchu a deti s narušenou komunikačnou schopnosťou zakúpi z grantu stolné pieskovničky a mandaly, ktoré budú slúžiť pre rôzne druhy terapie s takto postihnutými deťmi.

Najbližšia uzávierka na podávanie projektov do otvoreného grantového kola pri Nitrianskej komunitnej nadácii je 25. 2. 2005, tešíme sa na vaše zaujímavé nápady.

Kontakt: Nitrianska komunitná nadácia, Piaristická 2 (budova Stapringu), 2. posch., telef. 037/ 6542 446, 0908 484 855, nkf@fondnr.sk, www.fondnr.sk.

30.-31. strana

Vyhlásili najlepších športovcov roka 2004

Na tróne Višňovská a Mičíková

Športová verejnosť mesta pod Zoborom sa vo štvrtok 3. marca dozvedela kto získava ocenenie najúspešnejší športovec mesta Nitry a nitrianskeho regiónu za obdobie minulého roka. Športovci, kluboví funkcionári, tréneri, členovia realizačných tímov, sponzori, ale aj rodičia mladých športovcov sa pri tejto príležitosti zišli v nitrianskej synagóge, kde sa za prítomnosti popredných predstaviteľov verejného a spoločenského života uskutočnilo slávnostné vyhodnotenie v poradí už XV. ročníka tejto populárnej športovej ankety.

Organizátori, Nitrianske oblastné športové centrum v spolupráci s Mestom Nitra, privítali poslanca NR SR Tomáša Galbavého, predsedu NSK Milana Belicu a primátora mesta Nitry Ferdinanda Víteka, ktorý spoločne so Slavomírom Vargom, predsedom Nitrianskeho oblastného športového centra, najlepších športovcov aj ocenili.

V kultúrnom programe vystúpila herečka Starého divadla v Nitre Ľubomíra Ondříková, ktorej robil klavírny sprievod Egon Gnoth.

Jedenásťčlenná odborná komisia zložená zo zástupcov médií a športových odborníkov mala ťažkú úlohu vybrať desiatku najúspešnejších seniorov a juniorov jednotlivcov a tiež po 3 najúspešnejšie kolektívy. Najúspešnejšou športovkyňou Mesta Nitra a regiónu Nitra za rok 2004 sa stala **Monika Višňovská**, karate – kumite, účastníčka svetovej MS, ME a svetovej univerziády, majsterka SR, reprezentantka SR.

Na ďalších miestach sa umiestnili: **Zuzana Babjaková**, krasokorčuľovanie - MKK Gorenje – mestský krasokorčuľarský klub Gorenje, 9. miesto na ME, účastníčka MS, majsterka SR. **Pavol Hlavačka**, box - BC Stavbár, účastník ME, 5. miesto na Svetovej univerziáde, 2-krát vo štvrtfinále na OH, víťaz všetkých zápasov českej extralige, najtechnickejší boxer Slovenska, reprezentant Slovenska. **Stanislava Hrozenská**, tenis - TC SPU AX – Výstavníctvo- trojnásobná víťazka slovenskej univerziády, účastníčka grandslamových turnajov v Roland Garros, Wimbledon, New Yorku a Australian open, majsterka SR, reprezentantka Slovenska. **Ľubomír Kolník**, hokej - HKm Dynamax Nitra – v roku 2004 sa stal najlepším strelcom histórie Slovenska v najvyššej súťaži, najlepší strelec Nitry v extralige. **Dušan Milo**, hokej - HKm Dynamax Nitra, reprezentant Slovenska. **Róbert Rák**, futbal - FC Nitra, najlepší strelec II. ligy.

Nina Šišková, fitness - účastníčka MS, kde jej zostavu rozhodcovia vyhlásili ako najlepšiu, 4. miesto na Európskom pohári, majsterka SR, reprezentantka Slovenska. **Branislav Tomek**, basketbal – ŠK Cero SPU, v sezóne 2003/2004

druhý najlepší strelec extraligy, reprezentant Slovenska. **Peter Žňava**, atletika – beh na 400 a 800 metrov, Stavbár ŠG, majster SR, 1. miesto so štafetou SR na Európskom pohári, reprezentant Slovenska. Medzi juniormi sa najväčšieho uznania dostalo modernej gymnastke, majsterke Slovenska **Michale Mičíkovej**, členke ŠK ŠOG, účastníčke ME, účastníčka Svetovej univerziády, víťazka medzinárodného pohárového podujatia. V desiatke ocenených juniorských športovcov sú tenistka Andrea Candráková, volejbalistka Martina Gregušová, guliár Róbert Lobb, kladivárka Nikola Lomnická, stolná tenistka Jana Medříková, atlét Marcel Lomnický, hokejista Miroslav Pupák, boxe Tomáš Vaňo, a futbalista František Viskup. **Andrea Candráková**, tenis – TC SPU AX – Výstavníctvo, trojnásobná majsterka SR, 2.miesto na M-SR, trikrát 1.miesto na medzinárodných pohárových súťažiach. **Martina Gregušová**, volejbal, ŠG – účastníčka ME, 3.miesto na MS stredných škôl, kapitánka juniorskej reprezentácie Slovenska, nachádza sa v nominácii ženskej reprezentácie Slovenska. **Róbert Lobb**, atletika – vrh guľou, hod diskom Stavbár ŠG, trojnásobný majster SR, 2.miesto na M-SR, 4.miesto na Európskom pohári družstiev, 5.miesto na Európskych hrách mládeže, reprezentant Slovenska. **Nikola Lomnická**, atletika – hod kladivom, Stavbár ŠG – dvojnásobná majsterka SR, 1.miesto na medzinárodnej súťaži, reprezentantka Slovenska. **Marcel Lomnický**, atletika – hod kladivom, diskom a vrh guľou, Stavbár ŠG, účastník ME, dvojnásobný majster SR, 2.miesto na M-SR, reprezentant Slovenska. **Jana Medříková**, stolný tenis, ŠK ŠOG – dvakrát 5.miesto na ME, dvakrát 2. miesto na M SR, reprezentant SR. **Miroslav Pupák**, hokej, HKm Dynamax, reprezentant Slovenska. **Tomáš Vaňo**, box, BC Stavbár, majster SR, dvakrát 1.miesto na medzinárodnom podujatí, reprezentant Slovenska. **František Viskup**, futbal, FC Nitra, 2. miesto na M – SR, reprezentant Slovenska.

Členovia odbornej hodnotiteľskej komisie sa zhodli na tom, že titul najúspešnejšieho kolektívu za minulý rok získajú **Futsalisti I. SC Incar Nitra**, majstri SR a víťazi Slovenského pohára a superpohára, účastníci Ligy majstrov. **Hokejisti HKm Dynamax Nitra** obsadili až druhé miesto. Komisia brala do úvahy ich 9.miesto v extralige v ročníku 2003/04, 5.miesto na konci roka 2004 a že v ich kádri hrajú traja reprezentanti SR Dušan Milo v senioroch, Račko a Pupák v tíme do 20 rokov. Tretie miesto získali **tenistky Tenisového klubu TC SPU Agrokomplex Výstavníctvo Nitra**, majsterky SR: Hrozenká, Šebová, Bašternáková, Živčicová, Chudá, Pochabová, Matuščíňová, akademické reprezentantky SR: Hrozenká, Šebová a Bašternáková.

Medzi juniorskými kolektívami sa z prvenstva tešili **atléti dorastenci Stavbára Nitra**, ktorí sú majstrami Slovenskej republiky a na Európskom pohári obsadili pekné 4.miesto. Je medzi nimi aj osem reprezentantov. Druhé miesto **patrílo hokejistom – dorastencov HKm Dynamax Nitra**, ktorí v decembri m.r. získali 2. miesto v extralige dorastu pre SR 2004/05. Tretie miesto patrí **Tenistom – žiakom TC SPU AX – Výstavníctvo Nitra**, ktorí sú majstri SR, jeden z nich je reprezentant Slovenska.

Okrem tradičného ocenenia hendikepovaných športovcov prvýkrát vyhodnotili Trénera roka. Za úspechy svojich zverencov toto ocenenie prevzal tréner nitrianskych hokejistov **Rudolf Uličný**. Čestnú cenu za celoživotný prínos pre rozvoj športu v Nitre odovzdali **JUDr. Štefanovi Valentovi**. Ocenenie aktívny veterán za jeho športovú dlhovekosť a celoživotný prínos pre rozvoja propagáciu športového odvetvia prevzal **Štefan Varchulík**.

Predseda Nitrianskeho oblastného športového centra Slavomír Varga ocenil úsilie klubov, ktoré sa napriek ťažkým ekonomickým podmienkam dokázali popasovať s problémami. Trénerom, klubovým funkcionárom, členom realizačných tímov, sponzorom a tiež aj rodičom mladých športovcov zaželal do ďalšieho športového života veľa zdravia a obrovské množstvo pevnej vôle pri prekonávaní prekážok na ceste za úspechmi, aby sa pre svojich rovesníkov stali vzorom a svetlým príkladom ako užitočne využívať svoj voľný čas. **Ludmila Synaková**

Text pod foto:

Najúspešnejší seniori – jednotlivci zľava P. Žňava, M., Višňovská, N. Šišková, R. Rák, D. Milo, L. Kolník, mama S. Hrozenkej, P. Hlavačka a Z. Babiaková. Chýbal B. Tomek.

Najlepší jednotlivci medzi juniormi – zľava Viskup, Vaňo, Pupák, Mičíková, Medříková, Lobb, Lomnický, Lomnická, Gregušová, Candráková.

Pre ceny pre najlepších juniorské kolektívy si prišli zástupcovia mladých hokejistov, atlétov a tenistiek.

Ceny pre najlepšie kolektívy si prevzali páni Plandora, Uličný (za hokej), Látečka (za futsal), Šebová a Kopecký (za tenis).

Primátor Ferdinand Vítek blahoželá trénerovi roka 2004 Rudolfovi Uličnému.

Za celoživotný prínos pre rozvoj športu ocenili Dr. Štefana Valenta.

Druhým oceneným mužom za rozvoj športu je Štefan Varchulík.

Snímky: E. Synaková

Pátra po letcoch a lietadlách

Do redakcie sme dostali list od člena Klubu leteckej histórie Milana Benčeka ml., ktorý skúma havárie lietadiel a pátra po leteckých operáciách počas II. svetovej vojny na Slovensku. Na základe, hoci aj čiastkových informácií, skladá mozaiku osudov odvážnych mužov mnohých národností – Slovákov, Čechov, Rusov, Poliakov, Angličanov, Rumunov, Nemcov, Maďarov a Juhoafričanov v rokoch 1939-1945.

Z jeho listu citujeme: „Príslušníci týchto národov stratili na Slovensku svojich pilotov i lietadlá. Spolu s priateľmi, ktorí majú rovnakého koníčka, skúmame osudy slovenských letcov, ktorí bojovali na všetkých frontoch 2. svetovej vojny. V rodine mám dosť príbuzných, ktorí sa aktívne zúčastnili v odboji na rôznych frontoch a preto mám od útleho detstva blízky vzťah k tejto veľmi zaujímavej a v tejto dobe dosť zaznávannej problematike. Preto aj prostredníctvom vášho časopisu hľadám kontakty na veteránov, resp. na pamätníkov udalostí z týchto hrozných čias. Spolupracujeme s archívami, múzeami a historikmi na Slovensku aj v zahraničí, no primárny zdroj informácií nachádzame priamo v mieste udalosti, čo je pre ďalší výskum nesmierne dôležité. Predmetom nášho záujmu sú dokumenty, v ktorých sa hovorí o haváriách lietadiel v katastri obce, či jej okolia, spomienky členov a pamätníkov na havárie lietadiel. Budem vďačný za akúkoľvek spomienku na takúto haváriu. Mnoho ľudí v tom čase bolo svedkami havárií, bombardovania, leteckých bojov, pomáhali a skrývali zostrelených letcov, prípadne ich pochovávali, boli pri povojnových exhumáciách. Mnohí dostali za svoju činnosť ďakovné dekréty od prezidenta Eisenhowera, sovietske vyznamenania a iné ocenenia. Vieme, že niektorí pamätníci vlastnia fotografie havarovaných lietadiel, dokumenty, osobné veci, časti lietadiel, ktoré by mohli pomôcť aj po toľkých rokoch ich identitu na základe zahraničných archívnych dokumentov, ktoré máme k dispozícii. Každá, aj úplne malá spomienka či detail, sú pre ďalší výskum po toľkých rokoch veľmi dôležité. V závere svojho listu píše, že svojou činnosťou chce dopomôcť k tomu, aby sa vzdal hold a vďaka tým, ktorí obetovali svoje životy a svoje zdravie v kabínach lietadiel za našu slobodu. Bude to zároveň vďaka mnohým, pod zemou vo vrakoch lietadiel zabudnutým pilotom, aby sme im pomohli získať dôstojné hroby a vďaka im svoju úctu. Kontakt na Milana Benčeka, ml., 032 44 Liptovská Kokava 265, e-mail: milanbencek@vahoo.com.

Nitra na snímkach z minulosti

Foto na výšku:

Pohľad na Nitriansky hrad od Parku kultúry a oddychu. V sedemdesiatych rokoch sem deti lákala veľká atrakcia - detský vláčik.

Na snímke z r. 1985 dominuje na sídlisku Chrenová parkovisko pred Agrokomplexom. Chýba tu Domov mládeže A. Bernoláka a najnovší S pavilón s kongresovým centrom, ktoré je pýchou SPU.

Foto na šírku:

Na vtedajšom Námestí Osloboditeľov pokračovala v r. 1990 výstavba jedného z prvých atypických obytných domov, ktorá dnes dotvára vzhľad súčasného Župného námestia.

Text a snímky: Mikuláš Gál